

Metropoolia

Sest sina saad Kristuse tunnistajaks kõigile inimestele selles, mida sa oled näinud ja kuulnud. (Ap. 22,15)

*Me tunnistame armu, kuulutame halastust, ei varja heategusid.
(Suurest veepühitsuspalvest)*

Metropoliit Stefanus kaasteenijatega pärast liturgiat Mustvee Halastuse ja Püha Kolmainsuse Aiuusu kirikus 12. mail 2013.

Foto: Martin Toon

Metropoliit Stefanuse koñe EAOK Taiskogul 2013. a

Armsad vennad Kristuses, Tartu piiskop Eelija ja Pärnu-Saare piiskop Aleksander!
Austatud isad – preestrid ja diakonid! Armsad koguduste esindajad ja täisko-gu külalised!

Kristus on üles tõusnud!

Tervitan teid kõiki suure rõõmuga. Eriti sel õnnistatud ajal, mil tähis-tame oma Kiriku autonoomia 90. aas-tapäeva. Juubeliaastal, mille kõrghet on Tema Pühaduse oikumeenilise pat-riarhi Bartolomeuse külaskäik Eestisse septembrikuus.

Ma ei varja teie eest, et 2012. aas-ta on olnud meie Kirikule raske. Mitte ainult majanduslikus mõttes, vaid eelkõige sellepärast, et meil on va-jaka jää nud töelistest osadussuhetest ja koostöösoovist.

Ma tean väga hästi, et suurem ena-mus meie preestritest ja diako-nitest pingutavad väga ning loobuvad koos perega paljustki, et nii imetlus-väärselt teostada kiriklikku teenimist. Aga meie seas on ka neid, kes viimasel ajal on julguse kaotanud ja vihahoos väljendanud oma meebleaha, olgu õig-last või pöhjendamatut. Sel viisil on nad ennast Kiriku ihust osaliselt eraldanud, sellest ise veelgi önneturumaks muutudes. Nad on enese teadmata viivuks silmist kaotanud oma missiooni peamise ees-märgi, milleks on teenida Kristust, mis ka ei juhtuks. Aga miks ületähtsustada ebaolulist? Prantsuse vanasõna ütleb, et kannatlikkuse ja ajaga saavutab rohkem kui jõu ja raevuga. Pealegi hakkab meie silmapiir koikjal selginema. Laskumata üksikasadesse – selleks pole veel päris õige hetk – olen veendunud, et kõige raskem on möödas, ja kui saabub sobiv silmapilk, räägin kõigest juba täpse-malt. Aga seniks töötagem kõik koos, käskikäes, usalduslikult ja üksteist kaht-lustamata. Olgem rõõmuga solidaarsed nii üksteisega kui üheskoos, sest Issand ise nõuab meilt seda oma ülestõstmise pärast.

Tänapäeval on suuri raskusi, et leida inimesi, kes tahaksid pühenduda kogu südamest ja täielikult, mitte „kristlasi-satelliite”, kes tiirlevad ebakindlalt orbiidil ühe või teise eba-isikulise kirikliku institutsiooni ümber, mis on loodud nende endi mõõdu järgi ja ligadi-logadi õpetustega, millel pole midagi ühist meie püha õigeusuga, ja mis lõppkokkuvõttes, oma leiguse tõt-

Tasub meeles pidada, et Kirik ei ole mingi ühiskondlik rühmitus, mis toetub selle maailma kriteeriumitele ega ole nende järgi seatud. See tundub küll elevat kõige meebleparasem ühiskonnale ja bürookraatlikele ametkonda-dele, mis seda juhivad, iga kord, kui neil tuleb tegemist teha Kirikuga. Aga meie jaoks on Kirik oma olemuselt Kristuse Ihu, milles inimene uuesti sünnib, mis teda elus toetab ja kinnitab, mis aitab usklikel osaleda aktiivselt liturgial ja elada vaimulikku elu, mis annab pääste maailmale. Armastusest inimeste vastu sai Kristus lihaks, löödi risti ja tõusis surnuist. See ja ainult see annab maailmale mõtt, avab uued väljavaated ja võimaldab silmas pidada loovat ja positiivset tulevikku.

Kirik, nagu Issandki, ei otsi inimeste kehakskiitu. Ta on olemas, et töest tunnistust anda. Seepärast uskuda Jumalasse – teisisõnu Teda tunnistada ja teenida teistes inimestes – tähendab loobuda oma ettekujutustest, üksköik-susest, võimu ja omandijanust, oma pi-durdamatust püüdlusest saada endale siin maailmas ainult ainelisi hüvesid. Mis hea pärast kiita Issandat meie pühakodades, kui me pärast täiendame seda meelekibeduse ja kadedusega, kui meist räägitakse kui „hea käitumise, aga halbade harjumustega” kristlastest?

Hiljutisest rahvaloendusest saime teada, et õigeusk on tänapäeval Eestis kõige levinum usutunnistus. Samas oleks meie poolt kohatu ilmutada mingitki võidurõõmu. Haarakem pi-gem kinni võimalusest küsida eneselt, alandlikult ja missiooniteadlikult, mida me siis tegelikult oma Kirikust teha tahame. Kas me tahame (korrates Roo-ma paavsti Franciscuse hiljutist mõtet) suigutavat kirikut, lapsehoidjat, kelle ainsaks mureks on hoolt kanda selle eest, et maimukesed rahulikult magak-sid või siis kirikut, kes töelise vaimuliku emana on võimeline ilmale tooma eht-said Jumala poegi ja tütreid?

Tänapäeval on suuri raskusi, et leida inimesi, kes tahaksid pühenduda kogu südamest ja täielikult, mitte „kristlasi-satelliite”, kes tiirlevad ebakindlalt orbiidil ühe või teise eba-isikulise kirikliku institutsiooni ümber, mis on loodud nende endi mõõdu järgi ja ligadi-logadi õpetustega, millel pole midagi ühist meie püha õigeusuga, ja mis lõppkokkuvõttes, oma leiguse tõt-

tu, Jumala kohalolus enam ei toimiks.

Paljusid inimesi õigeusust rääki-mine kindlasti ei häiri. Aga mida-gi ise ära teha... Kaasajal on nii palju võimalusi tegeleda Kirikuga ilma toolilt tõusmata. Näiteks on võrratult lihtsam sulguda sellesse ebaisikulisse mulli, milleks on kujunenud internet, ja sisustada oma aega „tšättides”. Kõik algab väikesest tähtsusetust kleepeksust, millest lõpuks saab pahatahtlikkus oma vendade suhtes. Nii lõhutakse Kirikut ja pahandatakse ligimesi, enamasti seda ise taipamata. Ah, need meie koguduste ahta maailma väikesed kuulujutud, mis teevalt meist „hästi kasvatatud, aga... nii kurjad ristiinimesed”!

Ja kus on siis Jumal? Ta ootab meid... Ootab ööl ja päeval, alati valmis andestama meile, kelle usk on nõrk. Usk, mis vaatamata kõigele jäab – nii Kirikus kui meie kõige täielikumas olemuses – kingituseks, mille Issand, inimeste sõber, kingib kõigile rahvas-tele, kedagi halvaks pidamata. Küll aga peame pingutama, et mõista meie aja töelisi vajadusi, ja et nende teenimiseks, kes on raskustes, käiku lasta armuan-ded, mis meist igaühele ristimisel anti; et olla töelised Jumalasõna sulased, saa-des oma ligimeste, meie puudustkan-natavate vendade töelisteks teenijateks. Alandlikkuses, südamepuhtuses, õrn-nuses ja õigluses, nagu õndsuselasmid meilt nõuavad.

Niisiis oleme meie, õigeusklikud, siin maal enamuses. Olgu. Aga kas sellest piisab? Kuidas anda meie rahvale vaimulikku haridust? Usuope-tus pole Kirikus mõeldud üksnes las-tele, noorukitele ja usuõppijaile. Kogu jumalarahvas, vanusest sõltumata, peab saama õpetust ja ise pidevalt õppima. Meie vaimulikud peaksid lakkama-tult hoolt kandma selle eest, et saavu-tada suurem vaimulik küpsus ja mitte kinni jäädva oma ritualismi või mõnda raamatusse, mida häda korral kiiruga kasutada. Meie kirikurahval pole usu-list haridust. Meie vajakajäämine antud valdkonnas on tõsisem, kui me seda igapäevaselt oma kogudustes märkame. Ja mitte ainult kogudustes, vaid ka väljas-pool. Sõna, mida me tavaliselt levitame, pole ei katehheetiline ega teoloogiline, vaid lihtsalt moraalitsev ja puritaanlik, võõras igasugusele õigeusu „eetosele”, kohati vastuolus kogu meie kirikuõpe-tusega. Seda võime tähdelda oma vai-

mulike ja koguduste juhatuste juures, nende juures, kellest eeldame, et nad on Kristuse ihu liikmed, erinevate reageer-ingute põhjal ja isegi teatud sammude põhjal meie varade haldamises. Hullem veel: nii mõnigi meie hingekarjastest kohtleb oma kogudust nii, nagu oleks tegemist tema isikliku varaga, mille ta-gajärjeks on koguduseliikmete eemal-hoidmine Kiriku kui terviku elust.

Kiriku ühtsus on hindamatu aare, mille eest me peame lakkama-tult hoolt kandma nagu oma silmatera eest. Iga lõhestamine on kõrvakiil vastu Kristuse palet. Iga lõhestamine on sur-mahaav Kristuse ihus, milleks on Kirik. Lõhestatus tähendab traagilist endas-sesulgumist, kuni saabub vaimne läm-bumine, sest enam ei hingata ega jagata teistega ühist õhku. Lõhestada tähendab hävitada Jumala loometöö inimese-seas, sest lõhestamine saab sundida ainult vihkamisest. Igal meie arvuliselt väikese, kuid märtrite poolest suure Kiriku liikmel on kohustus teha kõik selleks, et Kiriku ühtsus püsiks. Esmalt kirikurahva ühtsus oma piiskopiga ja teiseks piiskoppide ühtsus piiskoppide kogus, ülemkarjase – metropoliidi – tähelepaneliku ja armastava pilgu all. Ainult nii on Eesti Apostlik-Õigeusu Kirik võimeline laskma Kristuse val-gusel päev päevalt särada ühiskonnas, mille Jumal on meile usaldanud. Mitte aga saatana tahtmist tehes: valetades, tühja loba ajades, kuulujutte levitades ja laimates.

Kui meie kogudused tahavad edasi liikuda, peavad nad avama oma uksed kõikidele sõltumata east. Eriti just noortele põlvkondadele. Selle ase-mel et proovida iga hinna eest pühapää-vakoole luua (mis ei tähenda, et need mulle ei meeldiks), oleks kõigepealt mõistlik koguduse elu raames paremini korraldada laste, teismeliste ja noorte kohalolu kirikus, tuua nad, eriti juma-lateenistuste ajal, töeliste koguduste rüppe, kus nad näeksid, kui õnnelikud ja uhked me oleme neid enda hulka ar-vates.

Kogudus on perekonna ja süga-vimate perevärtuste täielik ja ülim tugi töelise vabaduse ja armastuse õhustikus. Toetades perekonda selli-sena, nagu Jumal seda on soovinud ja meile põlvest põlve edasi andnud, mitte perekonda, mis tugineb uutele, kaasajal sündinud peremadelitele, millest üks

EAOK Täiskogu 2013.

Fotod: Gennadi Baranov

osa ühiskonnast on kinni haaranud. Perekond koguduses, kus eri vanuses inimesed ei oota mitte seda, et neile antakse jälle üks koolitund, vaid et nad kogevad töelist inimestevahelist osadust, saavad vastused oma küsimustele, et nende probleemidaga tegeletakse austuse ja tähelepanuga.

Kokkuvõttes on kogudus, kus kõikide toetus ja lohutus igale üksikule, üldlevinud tava. Edeneda ja kasvada saab vaid kogudus, kus evangeelne ühtekuuluvus pole tühipaljas sõnakoiks. Õnn, et meie Kirikus on selliseid kogudusi. Veelgi suurem õnn on see, kui nende hulk aastatega üha kasvaks, enne kui mõne jaoks on juba liiga hilja.

Meie noored on Kiriku töeline rikkus. Maailmas, mis lakkamatult täiskiirusel üha muutub, on noored meie saadikud ühiskonnas ja meie koostöös on tagada neile võimalus seda rolli tösimeeles täita. Kirik tervikuna vajab nende indu ja pühendumust. Kui me oma õnnetuseks kaotaksime silmist ilmselge tösiasja, kuivõrd hädavajalik on noorte kohalolu meie hulgas ning vaimulik ja kiriklik tähelepanu, mida me neile võlgneme, siis kellele me rajame homme oma kogudused ja nende oitsengu?

Niisamuti ei ela me üksi ja eraldatult kusagil kõrbes. Meie kohus on sisse seada harmoonilised suhted mitte üksnes oma vendadega Moskva Patriarhaadi vene õigeusu kogukonnast Eestis, vaid kõikide kristlike konfessioonidega siin maal. Meie ko-

hus on teha kõik selleks, et edendada igal tasandil kristlastevahelist dialoogi eesmärgiga paremini üksteist tundma õppida ja hinnata; et julge pealehakka-misega tegutseda evangeeliumi vaimus, mis toob meid, Kristusesse ristituid, ühel päeval kokku ühise karika juurde. Igal juhul oli just niisugune tähendus sel ajaloolisel sammul, mille me koos luteri kirikuga ette võtsime, uurides kaks arutelude- ja mõttevahetuse-rohket aastat jumalikku liturgiat, mille kokkuvõtted esitati avalikkusele käesoleva aasta aprillikuus ning mis leidis meedias äramärkimist.

Enamgi veel. Siin maal ei ela ainult kristlased. Jumala otsinguil on ka paljud teised inimesed, kes tingimata ei pruugi jagada meie usulisi veendumusi. Ärgem kartkem nendega kohtuda ja, kui nad seda soovivad, siis ka nendega mõtteid vahetada tingimusel, et see leiab aset vastastikuse austuse ja tähelepanu vaimus. Lõpetuseks olen jätnud veel paar teemat.

Esimene neist: kloostrielu taassünd meie Kirikus pärast poole sajandi pikkust vaikust. Meie õed Reomäel on oma alandliku ja püsiva pühendumisega meile öpetanud, et kui inimesel on usk, siis ei riski ta mitte sellega, et Kirikus läbikäidav tee osutub võimatuks, vaid sellega, et võimatusest enesest võib saada tee, mida mööda käia ja nii kuni lõpuni. Meie õdede kaudu laotub Jumala arm meie kõikide üle ja kogu Eesti üle nagu sulnis hõngus. Olgu nad selle eest südamest tänatud. Ma lisaksin, et kloostrieluta on õigeusu Kirikul oht

kaotada vaimulik sisu. Kellelegi pole saladuseks, et üldine suundumus meie Kirikus on teostada oma vaimsust läbi askeesi. Askeesi, mis meie Kristuses elu juurte juurde tagasipöördumise vaatekohast on tuli ja vesi ning mille teljeks ja tagatiseks on mungad ja nunnad kloostrites.

Teiseks. Issand on tahtnud, et saaks sin teiega jagada suurt rõõmu, tähistades meie Kiriku 90. autonoomia-aastat samal ajal, kui täitub 50 aastat minu vaimulikupühitsusest. Kõikide nende aastate jooksul, mis ma teiega koos olen elanud, on mulle teie kõrval osaks saanud rohkelt õnnelikke hetki. Neil puhkudel, kui pühitsen koos teiega jumalikku liturgiat, kui võtate mind vastu oma kogudustes, kui vanemad ulatavad mulle õnnistamiseks oma lapse, kui soidan ringi mööda Eestimaad ja näen kõiki neid imeasju, mis Jumal tema heaks on teinud... Kõige selle eest olen Kõigekõrgemale löpmatult tänulik ega lakka teda tänamast senikaua, kuni Jumal on andnud mulle elada teie seas, koos teiega, teie jaoks. Teilt ma aga palun, et palvetaksite minu eest, et Jumal annaks mulle andeks minu patud, nörkused ja tegematajätmised, et Ta kinnitaks mind mu ülesande täitmisel, et Ta mind ka edaspidi toetaks ja lohutaks, nagu Ta seda alati on teinud; ning eelkõige, et Ta laseks mul teid armastada ja palves kanda oma südames ööl ja päeval, täna rohkem kui eile ja homme rohkem kui täna. Tean, et on olnud hetki, mil olen kaevelnud. Aga mitte julguse puudusest, pettumusest ega lootusetusest. Pigem on nii, et inime-

ne tervikuna minus sirutab oma käed usalduses hea Issanda poole, et usalda da tema õrna hoole alla kõik need, kes minu hoida on antud. Need pole olnud mitte ägamised, vaid valurikka rõõmu pisarad. Valurikkad, sest meie elu siin maailmas sarnaneb laevale, mis on teel üle lainetava ja vaenuliku mere, ja mida igast küljest ähvardavad arvukad ohud, mille vastu tuleb lakkamatult võidelda. Rõõmsad, sest juba paistab läbi sünkmusta öö jumalariigi rahuliku ja küla-lislahke sadama tuletorn. Ja, süda täis ülevoolavat tänutunnet Kõigekõrgema vastu, taban end ülemast nagu Iiob: „Ma olin ainult kõrvaga kuulnud kuulduisi Sinust, aga nüüd on mu silm Sind näinud.” (Iiob 42,6).

Mu armsad söbrad, meie Kiriku vaimulikud pojad ja türed!

Kutsun teid kõiki, nii kirikurahvast kui hingekarjaseid, rõõmsal mee-lel ja uuenenud vaimuga vastu võtma meie 90. aastapäeva. Palugem, et Võitja Issand tuleks maailma südamesse kõikjal, kus me teenime Teda ustavuse, usu ja kindla pühendumusega. Palugem samuti, et Maarja, kõigepühham ja kõigepuhtam Jumalaema ning kõik Eesti uusmärtrid laotaksid oma kaitsva rüü meie püha Kiriku üle, et ta kuni aegade lõpuni püsiks hävimatu ja vallutatatu kindlusena.

†Stefanus,
Tallinna ja kogu Eesti metropoliit

EAÕK TÄISKOGU

EAÕK tänavune Täiskogu toimus 6. juunil traditsiooniliselt EAÕK Tallinna Issanda Muutmise Peakirikus.

Täiskogust võtsid osa 57 koguduse esindajad, Kirikuvalitsuse liikmed ja revisjonikomisjon ning vaatlejatena oli kohal mitu Riigikogu liiget, häälteõiguseta vaimulikke ja koguduste liikmeid.

Pärast Tema Pühaduse oikumeenilise patriarhi Bartolomeuse läkituse ja metropoliit Stefanuse avakõne ettelugemist tegi Tartu pühitsetud piiskop Eelija ettekande 2012. aasta tegevusaruandest. Sellest jäi enim kõlama eelmise aasta Täiskogu otsusega vastu võetud kalendireform. Suur ja oluline muudatus meie kiriku elus – kalendri ühtlustamine, mille kohaselt peab EAÕK paasapüha ja sellega seotud liikuvaid pühia üheskoos Püha Kogumaapealse Õigeusu Kirikuga nn vana kalendri järgi, liikumataid kirikupühi peetakse kooskõlas Oikumeenilise Patriarhaadi ja enamiku maa-

ilma Õigeusu Kirikutega nn uue kalendri järgi – on läinud sujuvalt. On kogudusi, kus uuendustega harjumine võtab enam aega, ent vaiksest kannab erisusi ja harjumusi rõõm ühtsuse ja osaduse üle.

2012. aasta majandusaasta aruannet kommenteeris audiitor Remo Kuldkepp ja revisjonikomisjoni nimel pidas ettekande ülempreester Ardalion Keskküla. Majandusaasta aruande kinnitamisel jagunesid hääled 68 poolt ja 12 vastu, erapooleluid oli 1. Sónavõttudes röhutati viimase kolme aasta range eelarvepoliitika häid tulemusi ja töödeti, et ennekõike on tublid vaimulikud ja nende pered, kes kitsastest oludest hoolimata on nurisemata kirikuelu edasi areandanud. Selgitati ka segadust tekitanud otsust mitte tasuda 2013. aastal Kirikukeskusele 10% koguduse tuludest. Otsustati, et kogudused, kes ei ole maksnud 2012. aasta eest käesoleval aastal, ei pea seda ka tegema ning kes on sellegipoolest juba osa ära tasunud, on järgmisel aastal maksmissest vabastatud.

Olulise otsusena võeti vastu Kirikuvalitsuse uus kooseis perioodiks 2013–2016. Uued liikmed järgmiseks kolmeaastaseks perioodiks on: ülempreester Andreas Pöld, preester Peeter Uibo, preester Miikael Raissar ning ilmkliikmed hr Martin Toon, hr Viljo Vetik ja hr Enn Rand.

Ka revisjonikomisjoni kooseis muutus ja perioodil 2013–2016 on kiriku majandusküsimusi revideerimas preester Aabraham Tölt (esimehena), diakon Matti Timmermann ja Indrek Rand.

Pärastlõunal tegi ülempreester Mattias Palli pöördumise kirikurahva poole, kutsudes kõiki üles kannatlikkusele, enesekriitilisusele, teineteisemõistmisele ja vastastikusele lugupidamisele, et kirikukeskuse ja koguduste koostöö paremini sujuks. Edasi tutvustas kiriku majanduslikku seisu ja perspektiive konsultatsioonifirma Target One konsultant Margus Žuravljov, rõhutades vajadust avatuse järele.

Siinkohal võiks lõpetada metropoliit Stefanuse sõnadega: „EAÕK taassünd on Jumala tahtel teokssaanud ime. Nüüd peame olema Tema anni väärilised“.

Suur tänu Täiskogul osalejatele ja korraldajatele! Eriliselt suur tänu aga meie kiriku piakaegsele abistajale toll Piret Kärmile!

EAÕK sekretariaat

Fotod: Gennadi Baranov

PÜHA SINODI TEATED

Püha Sinod kogunes korralistele istungitele käesoleva aasta 27. märtsil ja 29. mail.

Istungitel andsid Püha Sinodi pühitsetud liikmed ülevaate piiskopkondades toimunud sündmustest ja arutati kirikuelu küsimusi. Märtsikuu istungil sätestati riik-

liku programmi „Pühakodade säilimine ja areng“ abil remonditavate kirikuhoonete EAÕK-poolsed prioriteedid ja muude tee-made seas olid arutluse all Tema Pühaduse oikumeenilise patriarhi visiidi ning Värska rahvusvahelise noortelaagri korraldamisküsimused, kalendireformi rakendamisega seotud teemad. Ühtlasi kooskõlastati EAÕK uue kodulehe kavand ja anti nõusolek ühele vaimulikule töötamiseks väljas-

pool EAÕKd ning ühele vaimulikule õpinguteks Tartu Ülikoolis.

29. mai istungil tutvustas Püha Sinodi liturgikakomisjoni esimees, pühitsetud Tartu piiskop Eelija jumalateenistusraamatu uut redaktsiooni ja arutati muuhulgas EAÕK Püha Platoni Seminari ja EELK Usuteaduse Instituudi koostöövõimalusi, riikliku kaplaneenistusega seonduvaid

küsimusi, EKNi haridusplatvormi teksti kavandit, abielluhutuse aluseid, jumalateenistuskorra ühtlustamise küsimusi ja õigeusu vaimulike ning ilmikute kuulumise võimalikkust ja sobilikkust ordudesse ja muudesse ühingutesse.

Preester Tihhon Tammes
Püha Sinodi sekretär

PÜHA SINODI PÖÖRDUMINE KIRIKU LIIKMETE POOLE

EAÕK Püha Sinod arutas 29. mai 2013. a korralisel istungil Kiriku liikmete ordudesse ja muudesse ühingutesse kuulumise kohasust ja võimalikkust. Arutelu tule-

musel otsustas Püha Sinod, et lähtuvalt Kiriku kui Issanda Jeesuse Kristuse enda poolt inimkonna päsemiseks asutatud institutsiooni jumalinimlikust iseloomust ja eesmärkidest, mis ulatuvad kaugelt üle ükskõik milliste muude, inimeste poolt asutatud ühingutest ja organisatsioonidest, ei ole õigeusklikele kristlastele kohane kuuluda ordudesse, korporatsioonidesse ja muudesse sarnase iseloomuga ühingutesse, välja arvatud juhul, kui neid on asutanud

Õigeusu Kirik või Õigeusu Kirik on nende tegevuse heaks kiitnud. Samuti on mõistlik enne seltside ja muude vabaühenduste liikmeks astumist kaaluda igakülgsest selle sisulist vajalikkust, eesmärke ja sobivust Kiriku liikmele ning võtta selleks kohane õnnistus oma piiskopilt. Õigeusu Kiriku vaimulikele on ühingutesse ja seltsidesse kuulumine ilma piiskopipoolse kooskõlastuseteta üheselt keelatud. Samuti on vaimulikel keelatud kuuluda poliitilistesse

parteidesse ja valimisiitutesse ning kandidideerida nii kohalike omavalitsuste kui ka riigikogu valimistel. Püha Sinod paneb kõigile Kiriku liikmetele südamele, et nad oleksid tähelepanelikud oma ühiskondlikus tegevuses ega unustaks, et sealbi annavad nad tunnistust Kristusest ja Tema Kirikust (Mk 8:38), mis peab olema igati kohane õigeusklikule kristlastele, nõnda et inimesed seda nähes „annaksid au teie Isale, kes on Taevas“ (Mt 5:16).

Foto: Andres Ots

VÄLISUUDISED

Preester Sakarias Leppik

HOITI ÄRA ATENTAAT OIKUMEENILISELE PATRIARHILE

KONSTANTINOOPOL, 10. mai, Reuters – Türgi politsei teatel hoidis see ära atentaadi Tema Pühadusele oikumeenilisele patriarchile Bartolomeos I-le ning tugevdas valvet patriarchaadi ümbruses.

Patriarhi pressiesindaja Dositheos Anagnostopoulose sõnul ei saanud patriarch ise küll ühtki otsest ähvardust, ent ta ühendas Türgi meediast kuuldu ning Türgi politsei kinnitas hiljem katse töesust.

Türgi telejaam NTV teatas hiljem ühe mehe arreteerimisest seotuna atentaadikatsega, kuna Kayseri provintsi prokuratuur sai anonüümkirja, milles kõnedi plaanist mõrvata patriarch 29. mail – Konstantinoopoli vallutamise aastapäeval Otomani vägede poolt.

Tapmiskatse asjaolusid uurib Ankara peaprokuratuur ja selle teatel otsib politsei veel kahte inimest, kes on arvavalt vandenõuga seotud.

Patriarch Bartolomeosele on püütud sooritada atentaati ka varem. On püütud mõrvata ka teisi kristlikke kirikujuhte ning nii mõrvas 2010. aastal kohaliku katoliku piiskopi tema enda autojuht, 2006. aastal aga tappis marahvuslastega seotud olnud teismeline katoliku preestri Trabzoni linnas.

PATRIARH JOHANNES X JA KARDINAL RAHI PALUSID SÜÜRIA KONFLIKTI MITTE SEKKUDA

BEIRUT, 14. juuni, SANA – Tema

Õndsus, Antiookia ja kogu Oriendi patriarch Johannes X ning maroniidi kardinal Mar al-Rahi kutsusid üles Süüria konfliktiga seotud väliseid osapooli Süüria asjadesse mitte sekkuma.

Pärast kohtumist Birkis asuvas Antiookia Patriarhaidis väljendasid kirkupead ühisavalduses kurbust ja kahjustunnet Süürias jätkuva vägivalla üle. Nad rõhutasid vajadust kaitsta ning hoida Süüria ainulaadset ajalugu ja kultuuri, mis hõlmab mitmeid sajandeid.

Kirkupead nõudsid ka rõövitud Aleppo ja Iskenderuni õigeusu metropoliidi Pavlose ning Aleppo Süüria jakobiitide metropoliidi Johannese ning kõigi rõövitud inimeste kohest vabastamist.

SERBIA PATRIARHI OMOFORI ALL PEETI KONVERENTS MILANO EDIKTI 1700. AASTAPÄEVAKS

BELGRAD, 5. juuni, OCP – Tema Õndsuuse, Serbia patriarchi Irinej õnnistusel peeti Serbia suuruselt kolmandas linnas Nišis rahvusvaheline teaduskonverents, millega tähistati nn Milano usuvabaduse ediki sätestamise 1700. aastapäeva.

Konverentsi korraldasid Niši usuteaduslike uuringute keskus, Cambridge'i Ülikooli õigeusu instituut, Sofia Ivan Dujchevi nimeline usuteaduslike ja slaavi uuringute keskus, Thessaloniki usu- ja rahvuslike uuringute instituut ja Belgradi Ülikooli filosoofiateaduskonna ajalookateeder.

Kolmepäevase konverentsi kesksed teemad puudutasid varajase kristluse, püha keiser Konstantinose ja õigeusu kristluse suhteid. Konverentsi 92 ettekandest koostati ka kahekeelne ja kahekõiteline koguteos.

313 a p Kr sätestatud Milano edikt oli keiser Konstantinose ja tema kaasvalitseja Licinuse ühine proklamatsioon, mille alusel anti kristlusele Rooma riigis avalik tegutsemisvabadus. Selle alusel said kristlased samasugused õigused kui teiste usundite järgijad.

KREEKAS KOHTUSID ÕIGEUSU KRISTLUSE JA JUDAISMI ESINDAJAD

THESSALONIKI, 12. juuni, OCP – Thessalonikis kohtusid järjekordseks

Teaduskonverents Nišis.

dialoogiks õigeusu ning judaismi vaimulikud, õpetlased ning ametnikud, kõnelemaks usuliste värtustele siduvast rollist looduskeskkonna kaitse ning kasvavast antisemitismist maailmas.

Dialoogi organiseerijaiks olid Oikumeeniline Patriarhaat, Kreeka usu- ja kultuuridevaheliste suhete amet ning juudi religioonidevaheliste konsultatsioonide mõttetoda.

Kokkusaamisest võttis osa 40 õigeusu ja juudi vaimulikku ning teadlast üle kogu maailma. Selles osalesid ka Thessaloniki linnapea Yannis Boutaris, Thessaloniki metropoliit Antimos ja Thessaloniki Juudi Kogukonna president, muusik David Saltiel.

Õigeusu delegatsiooni juhtis Prantsusmaa metropoliit Emmanuel ja juudi delegatsiooni nende katusorganisatsiooni IJCIC juht Lawrence Schiffmann. Mõlemad delegatsioonid, meenutades ortodokside ja juutide solidaarsust II MS ajal, püüdsid leida võimalusi, kuidas väljendada seda solidaarsust nüüd – üha ärevamas maailmas.

Dialoogile kokkutulnud meenutasid, et Tema Pühadus oikumeeniline patriarch Bartolomeos on tänavuse aasta kuulutanud üleilmse solidaarsuse aastaks. Ühiskommunikatsiooni nimetas, et praeguse maailma traagilistes olukordades – nii keskkonna-, poliitiliste kui ka sotsiaal-probleemide puhul, on usunditevahelised konsultatsioonid üha vajalikumad.

KOPTID RÄNDAVAD EGIPTUSEST VÄLJA GRUUSIASSE

THBILISI, 12. juuni, OCP – Poliitilised protsessid Egiptuses, mis algasid 2011. aastal president Hosni Mubarak lahkumisega ja on uue valitsuse ajal toonud kaasa kristlaste tagakiusamise, on sundinud tuhandeid kopti kristlasti maalt lahkuma. Paljud neist on leidnud uue kodu Gruusias.

Koptide esindajad on nimetanud, et Gruusia on tugev õigeusumaa ning seal hoitakse konservatiivselt alal õigeusu õpetust ja kombeid. Just need asjaolud on motiveerinud kopte sinna ümber asuma.

Gruusia justiitsministeeriumi avaliku teenistuse arengu agentuuri andmetel elab Gruusias praegu umbes 2500 kopti kristlast. Enamik neist on saabunud tänavu ning nad elavad peamiselt pealinnas Thbilisis, mõnisada aga ka pealinnast läänes Kutaissis. Koptid peavad oma teenistusi Thbilisis katoliku kirikus, mis nende kasutusse lubati.

Maikuus Gruusiasse saabunud isa Johannes Egiptuse Püha Antoniose kloostrist nentis, et lähitulevikus võib Gruusiasse tulijate arv suureneda. Ta lisas, et Thbilisi äärelinnas on kopti kogukond ostnud maad kiriku ehitamiseks.

Kopti kogukonna probleemid on aga nii vaimulikud kui materiaalsed. Ehkki koptid peavad end õigeusklikeks, ei arva nii Gruusia Õigeusu Kirik ja selle patriarch. Gruusia õigeusupreester Jakob Tšitšilidze sõnul ei anna teoloogilised erisused koptidele võimalust Gruusia õigeusu kirikuis isegi palvusi pidada.

Kopti preester isa Johannes on aga kindel selles, et kopti patriarch Tawadros II teeb visiidi Gruusia patriarchile Iliale ja küsimus leiab lahenduse. Ent isegi kui see probleem saab ületatud, siis tulevad ette maised.

Gruusia justiitsminister Tea Tsulukiani teatas hiljuti valitsuse plaanidest karmistada liigvaba viisarežiimi. Juba on selle aasta esimesel poolel lükatud tagasi 290 viisa- ja 300 alalise elamisloa taotlust. Samuti on vähendatud nende arvu, kelle aastast viisat pikendatakse.

Samuti hakkab ilmselt kopti kristlaste sissevoolu Gruusiasse piirama turu väikus. Enamasti on egiptlased väikeäride pidajad, mis aga Gruusia ettevõtluse õhustikus pole sugugi hõlbus tegevus.

TEMA PÜHADUSE OIKUMEENILISE PATRIARHI BARTOLOOMEUSE VISIIT

Tema Pühadus, Konstantinoopoli – Uue Rooma – peapiiskop ja oikumeeniline patriarh Bartolomeus külastab Eestit 4.–11. septembrini 2013.

Foto: Nikolaos Manginas

Nagu üle-eelmises Metropoolia numbriks kirjutasime, on meie ja Eesti luterlik kirik jõudnud teoloogilise ühisavaldu seni. 24. aprillil kirjutasid metropoliit Stefanus ja peapiiskop Andres Pöder sellele pidulikult alla EELK konsistoriumi ruumes toimunud pressikonverentsil. Esitame ühisavalduse teksti ka Metropoolia lugejale.

EESTI APOSTLIK- ÕIGEUSU KIRIKU JA EESTI EVANGEELSE LUTERLIKU KIRIKU ÜHISAVALDUS „EUHARISTIA JA JUMALATEENISTUS”

Õigeusklikud ja luterlased on elanud Eestis üheskoos sajandeid. Ametlikud omavahelised kõnelused kiriklikul tasandil said esmakordselt alguse 2006. aastal. Eesti Apostlik-Õigeusu Kirik (EAÖK) ja Eesti Evangelne Luterlik Kirik (EELK) moodustasid komisjoni, mida juhivad vastavalt metropoliit Stefanus ja peapiiskop Andres Pöder, ning alustasid omavahel dialoogi. Esimene kohumine toimus 6. detsembril 2006 Tallinnas.

Me oleme teinud palju tööd, mis pole suunatud mitte ainult teoloogia asjatundjatele, vaid kõigile Eesti kristlastele. Seetõttu oleme püüdnud leida selliseid sõnu ja väljendeid, millega meie inimesed aru saavad. Seda ühisavaldust ette valmistades oleme koge-

Visiidi hingekarjaslik osa kestab 7.–10. septembrini 2013 ja sel ajal toimub mitmeid avalikke üritusi ning jumalateenistusi, millega võivad kõik osa võtta.

**Laupäev, 7. september
Jumalateenistus ja kontsert Tallinnas**

14.30–17.00 õhtuteenistus leibade õnnistamisega Tallinna pühade Siimeoni ja Hanna katedraalis, oodatud on kõik koguduste liikmed lastega. Patriarh pöördub perekondade poole ja õnnistab kõiki kohalolevaid lapsi.

18.00 Oikumeeniline jumalateenistus Tallinna toomkirikus.

19.00 Arvo Pärdi päevad Tallinna kirikutes: Vox Clamantis Tallinna toomkirikus, osa võtab ka Tema Pühadus.

**Pühapäev, 8. september
EAÖK autonoomia 90. aastapäeva ametlik tähistamine**

10.30 Jumalik liturgia koos preestrikspühitsusega Pärnu Issandamuutmise katedraalis. Liturgia teenib patriarh kaasteenijatega.

Piiskopkondade suuremad kogudused korraldavad transpordi oma piirkonna rahva Pärnusse soidutamiseks. Lisainfot küsige oma piiskopkonna katedraalkirikutest.

16.00 kontsert Värska ja Setu kooride ning Pärnu Filharmoniaorkestri osalusel.

**Esmaspäev, 9. september
Kihnu ja Kuressaare külastus**

10.00 Palveteenistus Kihnu Püha Nikolaose kirikus, millele järgneb Kihnu muusikakooli õnnistamine.

14.00 Hingepalve Kihnu surnuaias

18.00 Palvus Kuressaare Püha Nikolai kirikus, kohatumine kirikurahvaga. Kõik on oodatud üheskoos palvetama ja patriarhiga kohtuma.

**Teisipäev, 10. september
Skiita külastus**

11.00 Reomäe skiita külastus, palveteenistus, kohtumine kirikurahvaga
Programmis võib esineda väiksemaid muudatusi!

EELK Usuteaduse Instituudis. Kõnelusteraames otsustati käsitleda teoloogilisi teemasid, praktilisi küsimusi, mis on seotud näiteks jumalateenistusliku elu ja ametilitustega, ning sotsiaaleelisi ja ühiskonda puudutavaid küsimusi. 18. aprillil 2007 toimunud teisel kohtumisel EAÖK Püha Platoni Seminaris Tallinnas oli kõnelustee-maks „Kristus kui Kiriku alus”. Kolmandal, 17. detsembril 2009 EELK Konsistoriumis Tallinnas toimunud kohtumisel arutati praktilisest ja hingebohidlikust aspektist kiriklike talitustele, eriti laulatuse ja matuse küsimusi ühenduses üksteise liikmetega. Neljanda, 29. jaanuaril 2010 EAÖK Püha Platoni Seminaris toimunud kohtumise kõneaineks oli „Euharistia ja jumalateenistus”. Viimatimainitud teema arutamine jätkus järgneval kolmel kohtumisel, mis olid ennekõike pühendatud selle ühisavalduse koostamisele. Nõnda toimus viies kohtumeine 4. veebruaril 2011 EELK Usuteaduse Instituudis, kuues kohtumine 10. veebruaril 2012 EAÖK Püha Platoni Seminaris ja seitsemes kohtumine 27. augustil 2012 EELK Usuteaduse Instituudis.

1. 1. Kirik saab parimal moel kogetavaks mitmesugustel jumalateenistustel, mis toimuvad kirikuaasta pühade, nädala ja ööpäeva rütmis ning erilistel puhkudel, samuti talitustel, nagu ristimine, laulatus jne. Kristliku elu nädalarütmil keskmes on pühapäeval, Kristuse ülestõusmisse päeval toimuv jumalateenistus.

1. 2. Õigeusklikud kasutavad piibelikku mõistet „liturgia” (*leitorugia = leitos + ergon*, „inimeste töö”), tähistamaks eelkõige euharistia pühitsemist. Püha ehk jumalik liturgia jääb euharistliku kogunemisena keskmeks kõigile ülejäänud teenistustele (näiteks „vigiilia” ehk „koguöine teenitus”) ja isegi Kiriku sakramendi talitustele (näiteks vaimulikuks pühitsemine, ristimine ja laulatus). Viimase kahe puhul ilmneb see nende algses talitamisiis. Mõiste „liturgia” kasutamine viitab usklike vastusele Kristuse igavesele päästetööl. See tähendab, et iga kord kui peetakse teenistust või talitatakse sakramenti, kogeb Kirik vastava Kristuse poolt korda-saadetud sündmuse armu ja õnnistust.

1. 3. Luterlased kasutavad pühapäeva hommikuti toimuva teenistuse kohta eesti keeles enamasti sõna „jumalateenistus”. Möistet „liturgia”, mis tõlkes tähendab „teenimist” või „teenistust” (kristlik-relgiooses kontekstis seega just „jumalateenistust”), kasutavad luterlased eesti keeles harilikult jumalateenistuste ülesehituse ehk teenimiskorraga seoses. Pühapäevane jumalateenistus võib luterlastel toimuda liturgilises mõistes ka ilma armulauata, „sõnajumalateenistuse”, ehkki tänapäeval kätkeb „peajumalateenistus” enamasti ka armulauda ning seda nimetataksegi „jumalateenistuseks armulauaga” ehk „missaks”. Ent samuti on hommiku- ja öhtupalvused, inimese eluolukordade, ruumide või ajadega seotud kiriklikud talitused, aga ka kristlase üksinda üteldud palve osa Kiriku rikkalikust jumalateenistuslikust elust.

2. 1. Inimesed on kutsutud olema suhtes Jumalaga ja elama koos Temaga, teenima Teda ühes kogu looduga tänus, austuses ja ülistuses. Nõnda on inimeste kutsumuseks teenida Jumalat, täpsemalt – saada liturgilisteks olenditeks.

2. 2. See inimeste kutsumus võib avalduda seisukorras, kus Jumalat ei usaldada, kus Teda eiratakse või põlatakse, sest isegi sellistes olukordades kujundab

inimeste või ühiskonna tegelikkust see, mida nad usuavad olevat kõige tähtsama, kõige väärtsuslikuma või kõige usaldusväärsema.

2. 3. Kiriku jumalateenistusliku elu aluseks on Jeesus Kristus. Temas ilmutas Jumal Isa Püha Vaimu kaudu kõige põhjapanevama kõigist inimelu suhetest, osaduse Jumalaga, mis on ühtlasi kõige otsustavam inimelu olemuse jaoks.

3. Jumalateenistus, milleks inimesed on loodupäraselt kutsutud, rajaneb sellel, et Jumal Isa, Poeg ja Püha Vaim on end ilmutanud inimkonnale. Niisiis, jumalateenistus või jumalik liturgia on Jumala armu and ja samaaegselt Tema rahva olemine Tema tegude teenistuses. Apostel Paulus väljendab seda kristlikku veendumust nõnda: „See kõik on Jumalast, kes meid on enesega Kristuse läbi lepitund ja andnud meile lepitusameti.” (2Kr 5:18.) Selles mõttes on jumalateenistus arm ehk armumajapidamine – Kolmainu Jumala enese loov, lepitav ja pühitsev toimimine – ning Kiriku jumalateenistus leiab aset Jumala kolmainuliku toimimise raames, keskendudes Jeesuse Kristuse surmale ja ülestõusmissele.

4. 1. Kiriku jumalateenistus ei ole ühepoolne ja monoloogiline, vaid kahepoolne ja dialoogiline sündmus: Jumal tuleb inimeste juurde sōnas ja sakramendis, samal ajal kui inimesed teenivad Jumalat palve ja kiitusega. See jumalateenistuse olemuslik vastastikkus ilmneb kummaksi traditsioonis. Õigeusu jumaliku liturgia alguses lausub diakon: *Kairos tou poiēsai tōi Kuriōi, tōlkes „aeg on Issandat teenida”, sest Jumal kutsub meid teenima oma igavest ohvritoomist ja pühitsustööd.* Luterlikus traditsioonis on seda põhistruktuuri väljendatud sagedasti nii, et jumalateenistusel „meie armas Issand kõneleb meiega ise oma püha Sōna kaudu ja meie omakorda kõneleme temaga palves ja kiituselaulus” (Martin Luther).

4. 2. Kui luterlased traditsiooniliselt rõhutavad Sōna, siis ei tähenda see jumalateenistuse ja usu ühekülgset ja kitsast mōistusega sidumist. Selle all peetakse silmas Jumala pöördumist inimeste poolle

ja neile avalik olemist nõnda, et ka nemad saavad Jumala poole pöörduda. Nii ei ole ka Jumala Sōna algsest ja esmaselt mitte kirjatähht, vaid Jumala eneseväljendamine, mis on otsustaval viisil toiminud Jeesuses Kristuses. Kristus ise on Sōna (Jh 1:1). See Sōna on jumalateenistuse kesmes ning ka sōnajumalateenistustel, kus ei ole armulauda, on seetõttu ristilöödud ja ülestõusnud Issand evangeeliumikuu-lutes Püha Vaimu kaudu kohal ning jagab ennast. Ta on Sōna, mis ei puuduta mitte üksnes inimese mōistust, vaid ka südant, st uuendab teda läbinisti, ärata-des ja kinnitades usaldust Jumala vastu. Jumalateenistusel kuulutatud Sōna val-gustab ka inimese mōistust, nii et mida enam see mōistab Jumala lõputu halastuse ja armu üleküllust, seda suurema saladusena see talle paistab.

4. 3. Õigeusu liturgias väljendab Sōna kesksust kujukalt evangeeliumiraamatu asetsemine altarilaual liturgia esimeses pooles, nn usuõppijate osas, samas kui teises pooles kasutatakse sama paika diskose (taldriku) jaoks leivaga ja karika jaoks veiniga. See sümboliseerib Kristuse tulemist esmalt sōna kaudu ning seejärel eshatoloogiliselt, oma ihu ja vere kaudu, st ülestõusnud Kristus kinnitab, et kuulutus käib tema kohta. Teenistus teeb taas elavaks selle, kuidas Kristus tuleb Isa juurest, võttes enesele inimloomuse, lepitab usklikud ning toob nad tagasi Isa juurde. Sellise liturgilise sōnajumalateenistuse kaudu valgustab Kristus inimeste meelt, mōistust ja südant ning äratab nad kahetsema patti ja elama Tema tahte järgi.

5. 1. Euharistiasse (eesti k „tänuütle-mine”) ehk armulauateenistusesse on koondunud Kiriku jumalateenistuslik elu kogu oma mitmekesisuses. Eestis on sōna „armulaud” tavalline nii luterlaste kui ka õigeusklike kõnepruugis. Me rõhutame üheskoos, et armulaud rajaneb Kristuse seadmissõnadel.

5. 2. EELK ja EAÖK dialoogikomisjon juhib heaksikiitvalt tähelepanu rahvus-vahelise luterlaste ja õigeusklike ühiskomisjoni ühisavalddusele „Püha euharistia Kiriku elus” (2006), mis tegeleb nende küsimustega üksikasjalikumalt. Märki-

mist väärrib, et EELK ja EAÖK esindajad on eri aegadel osalenud selle rahvusvahe-lise, 1981. aastal loodud ühiskomisjoni töös.

5. 3. Euharistia ehk armulaud on Kristuse rajatud söömaaeg: Tema ihm ja vere osa-dus, kus on vastavalt oma sōnale võorus-tajaks Kristus ise. Tema ise on see, kes on selle lau ääres andjaks ning jagatavaks. Vaimuliku roll on seetõttu iseloomusta-tav Kristuse esindamisenä. Kui tullakse euharistiale, kogunetakse Kristuse ümber. Kristuse kohalolu armulaual, nagu ka usus sellest osasaamine, toimub Püha Vaimu pühitseva tegutsemise kaudu.

5. 4. Armulaud on kõige lähedasem ja täielikum osadus Kristusega ning osasaamise Tema ohvrisurma ja ülestõusmise öndskastegevast viljast. Armulaaua and on pattude andeksandmine, osadus Ju-malaga ja igavene elu.

5. 5. Nii saab euharistikutes osaduses kogetavaks uuendatud eshatoloogiline inimkond (vrd 2Kr 5:17), Jumala riik. Armulaud on eelmaits tõotatud igave-sest öndsast elust, Kristuse tulevasest valitsemisest aus ning päästeloo lõpule-joudmisest ja täitumisest, mida Kirik oo-tab ja loodab. Juba praegu saavad kristla-sed Kirikuna osa sellest eshatoloogilisest tõelisusest: on osaduses ristilöödud, ülestõusnud ja ülendatud Kristusega, kes on võitnud ära kuradi, patu ja surma. Lähtudes sellest, peetakse jumalateenis-tusel, eriti euharistial, meeles Kolmainu Jumala loovat, lepitavat ja pühitsevat tööd meiega. Seepärast on armulaaua pühitsemisele kohane hoiak juubeldav rõõm ja tänu.

6. 1. Kristlaste jaoks tähendab jumalateenistusele kogunemine pöördumist oma tõelise identiteedi, eshatoloogilise identi-teedi allika juurde. Seal varustatakse neid eluks Pühas Vaimus, „mōistlikuks jumalateenistuseks” (Rm 12:1) maailma argi-päevas. Niisiis, osaduse tõttu Kristusega jumalateenistusel, iseäranis euharistial, ei tohi kristlaste ühtsus piirduda üksnes omavahelise solidaarsuse ülesnäitamisega, vaid peab viima solidaarsuseni teiste ini-meste ja kogu looduga. Kiriku teenistus

jätkub väljaspool kirikuhoonet kristlikus elus: jumalateenistuse kogemus vabastab nägema kogu maailma ning iga eluseost ja -hetke jumalateenistuse paigana, näiteks astuma välja rahu ja sotsiaalse õigluse eest, hoolitsema looduskeskkonna eest jne.

6. 2. Maailma olukorra ja elu – nii suures kui väikeses, ühises kui isiklikus – toob Kirik jumalateenistusel palves Jumala ette. Kirik kannab Jumala ette nii selle, mille üle rõõmustatakse ja ollakse tä-nulik, kui ka selle, mis tekib traagilist pinget Jumala riigi eshatoloogilise tõeli-suse ning maailma ja kogu loodu ägava olevikulise olukorra vahel. Evangeeliumi valgus laseb meil näha ja annab meile jul-guse tunnistada endale ebainimlikkust meie ümber, aga ka meie endi eksimusi ja süüd ning paluda andestust ja Püha Vaimu armu enese muutmiseks. Jumala-teenistusel toimub uskliku uuendamine ja muutmine, inimese tervendamine, usu kinnitamine ja vaimu toitmine. Nii on jumalateenistus, iseäranis armulauaga ju-malateenistus, euharistia, kogu kristliku elu ja eetose läte.

Luterlased ja õigeusklikud rõhutavad üks-meelselt Kiriku jumalateenistuse olulisust inimeste elus ja selle väärust ühiskonnale. Üheskoos nenditakse, et ehhki Eesti ühis-konnas on kirikute roll mõningate krite-riumide kohaselt tagasihoidlik, on neil väga oluline inimesi kokkuliitev ja siduv tähen-dus. Jumalateenistusel väljendub veendu-mus, et Jumala armastus on suunatud kõi-gile inimestele. Nii ajendavad Eestiski igal nädalal toimuvad sajad jumalateenistused viljelema armastuse, lepituse ja dialoogi kultuuri. Ka EAÖK ja EELK kõnelused on samm üksteisemõistmise teel, lootusega koguneda kord ühiselt Issanda laua ümber.

Tallinnas 24. aprillil 2013

†Stefanus,
Tallinna ja
kogu Eesti
metropoliit

Andres Põder,
EELK
peapiiskop

CEC RAHVUSLIKE NÕUKOGUDE PEASEKRETÄRIDE KOOSOLEK

Euroopa Kirikute Konverentsi (CEC) rahvuslike nõukogude peasekretärid pidasid oma selle aasta koosoleku Helsingis ja Tallinnas 14.–16. mail. 15. mai oli Eesti päev. Sellel päeval toimusid kirikukülastused ja plenaaristungid. Ko-

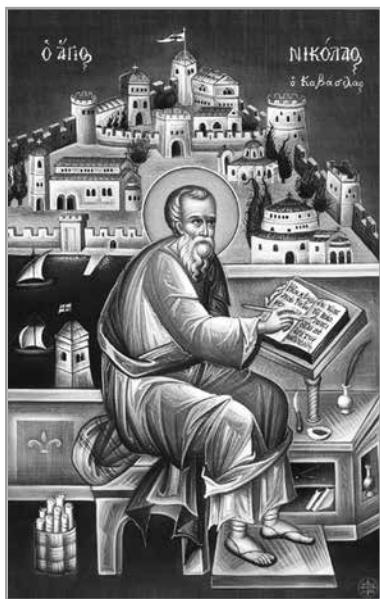
hale tulid 18 riigi esindajad, nende seas ka Euroopa Kirikute Konverentsi pea-sekretär Dr Guy Liagre ning Kirikute Maailmanõukogust (WCC) program-mijuht dr Daniel Buda.

Koosolekul viibis ka metropoliit Stefa-nus, kes oma ettekandega teemal „Väga väike kirik suures Euroopas” soovis näi-data Eesti ja Soome õigeusu kirikuid kasutamata potentsiaalina dialoogis lääne kristlastega. Kuuluvad ju Eesti ja

Soome autonoomsed õigeusu kirikud ühiskonda, mis on nii vormilt kui ka sisult läänlik. Elades ida ja lääne piiri-aladel, on meil, õigeusklike, aeg hakata mõtlema, kuidas läheneda oma teoloogiale teistsugusel viisil ning tutvustada seda läänemaailmale, mis tehnoloogia ja teaduse võimetuse tõttu tegeleda inimkonna eksistsentsiaalsete probleemidega on üha rohkem avatud kõigu-sustele vaimsetele ja sünkretistlikele liikumistele. Lääne kirik, mis eksisteerib

sellises pidevalt muutuvas keskkonnas, vajab ida kristlaste abi ja toetust.

Nii see kui ka teised teemad, mida metropoliit kõnes mainis, kutsusid si-suliselt kõiki kristlasti väljuma oma mu-gavast egotsentrilisusest ning osalema koostöös. Olgu selleks protestantide kirglik ja sügav lähenemine pühakirjale või õigeusklike müstiline ja tunnetuslik suhe Jumalaga – meil kõgil on ükstei-selt midagi õppida.

Püha Nikolai Kavasila pühakuju.

ELU KRISTUSES Püha Nikolai Kavasila

(algus Metropoolias nr 61)

Selline on siis ülestõusmisse and. Meist ei sõltu, et sünnime uuesti ja et saame surnust jälle elavaks või siis mitte. See, mis aga sõltub inimese tahest, on hea valimine, pattude andekssaamine, kommente parandamine, hingepuhtus, armastus Jumala vastu – nende tasuks on igavene õndsus. Meie võimuses on neid saavutava või neist hoiduda. Kes tahavad, saavad need kätte, kes aga mitte, ei saa neist kuidagi rōõmu tundma. Vastutahtsi ei saa ju tahta, tahet ei saa sundida.

Issand ainsana vabastas meie loomuse kaduvusest ja meie meeletepatust, saades esmasündinuks surnutest, minnes meie eeljooksjana kõige pühamasse paika, et surmata patti, lepitada meid Jumalaga, kiskuda maha vahesein, pühitseda ennast meie eest, et ka meie saaksime olla pühitsetud töös. On selge, et ühest küljest saame õigusega kaduvusest ja patust vabaks kui inimesed, kel on Temaga samasugune loomus ja tahe¹, teisest küljest aga kui need, kes armastavad Tema ilmumist ja Tema kannatamist ning kuuletavad Tema käsusõnadele ja soovivad sama, mis Temagi. Ent kes on küll loomult inimesed, aga kes ei usalda oma pääsemist Õnnistegija hooleks ega taha olla osaduses heaga ja kelle tahe lahknab Tema omast, need jäädvad loomulikult ilma ja pattude andeksandmisest ja õigusepärgadest.

Samas pole takistusi sellele, et nad saavad teistsuguse vabaduse ja tõusevad surnust üles, sest Kristusel on ju inimloomus nagu nendelgi. Ristimine pole mitte iga-suguse elu, vaid õndsa elu alguseks Kristuses. Surematuse on Kristuse surm ja ülestõusmine kinkinud kõigile. Nõnda on ülestõusmine üldine and kõigile inimestele, aga pattude andeksandmine,

taevased pärjad ja kuningriik saab vaid nendele, kes annavad oma osa ja seavad end siin nõnda, et sobida sealsesse ellu ja Peigmeheli. Nad sünnivad uueks, sest Tema on uus Aadam; nad hiilgavad kaunilt ja hoiavad alal nooruse, mis ristimisvees nende omaks on saanud, sest öeldud on: „Sa oled kõige kaunim inimlastest” (Ps 44/45:3) ja Neil on pea püstil nagu olümpiaviitjal. Kristus on ju nende kroon, Neil on kõrvad, mis kuulevad, sest Tema on Sõna, Neil on silmad, mis näevad, sest Tema on päike, Neil on nina, mis tunneb lõhna, sest Peigmees on väljavallitud lõhnasalv (Ül 1:2 LXX); aulised on nad juba oma pulmarüüde töött.

Nii on, aga see kõik viib meid teise küsimuseni, mida ei tohi samuti tähelepanuta jätta. Sest kui vaid tahtmine ja uskumine ja ristimise andide jurude töttamine valmistas üuestisündimise ning kõigest nimetatust eemaldumine tähendab ka õndsusest ilmajäämist, kas ei peaks siis neid, kes saadu minema heidavad ja meelt muudavad ning salgavad Kristuse ära, kuid tulevad siis jälle Kogudusse tagasi, mõistes, et on valesti teinud, jälle püha seaduse järgi ristimise salasusele viima kui kõike algset kaotanuid, võidma nende ihud jälle salviga ja lugeda nad siis muud lisamata usklike hulka? Mida selle peale kostab?

Kaks asjaolu teevad meile võimalikuks olla vagad Jumala ees – saada salasuste kaudu silmad ja vaadata nendega Valguskiirt. Kui nüüd keegi jätab ristiusu, kaotab ta küll teise, esimene aga, nägemisvõime, jäab talle alles. Pöhjas on selles, et teise võime jätta: me võime armastada Päkest või oma silmad tema kiirte eest peita, aga vaimusilma välja kiskuda või tema koetist täiesti rikkuda pole meie võimuses. Kui me ei või hävitada ühtki hingejoududest, mille loodus meile sündides kaasa on andnud, siis veel vähem neid, mille Jumal meile andis üuestisündimises. Sest ka juhtiva hingejõu, mõistuse- ja tahtevabaduse kujundab ja seab korda ristimine. Juhtivaks peab teda kutsuma, sest talle alluvad ja tema liikumist järgivad kõik muud hingejoud, aga teda ei suuda allutada ega muuta miski, isegi tema ise mitte, sest temast pole midagi paremat; ka Jumala viisiks pole teda puutuda. Meilt ei võeta ära ühtki meile antud andi: „Jumal ei kahetse ju oma armuande” (Rm 11:29). Oma piiritus headuses tahab Ta meile kõike head ja annab meile kõike, rikkumata vaid inimese eelduslikku eesõigust – vaba tahet.

Selline on ristimisel saadav hüve. Sest ta ei ahista meie tahet ega hoia meid kinni, vaid on võimalus, aga kes teda ei kasuta, Neil ei keela ta kurjaks jäädva, nõnda nagu terve silmanägemine ei keela inimest elada pimeduses, kui ta tahab. Selle selgeks tunnistuseks on need, kes pärast

puhtakspesemist ja kõigi andide saamist langevad äärmissesse jumalakartmatusse ja pimedusse². Kuna nad pole kaotanud neisse pandud võimeid ega vaja uut kujundamist, ei risti preester neid teist korda, vaid jagab neile salvimisega vagaduse armu, jumalakartust, armastust ja muud sarnast, mis võivad neid esialgse meelesesiundi juurde tagasi tuua, sest sellised mõjud võivad salvil olla neile, kes talitustest osa saavad. Niipalju sellest; tulgemaga tagasi endise jutu juurde.

Eelnevast sai selgeks, et ristimise läbi sündinud elavad Kristuse elu. Aga mis on Kristuse elu? Teisisõnu, mis on see seisukord, mis on Kristusega ühine Neil, kel on olnud õnn saada ristitud-pestud? Ega see olegi nii selge, olles enamjaolt üle inimese arusaamise. See on tuleva ajastu vägi (vrd Hb 6:5), nagu Paulus ütleb, ja ettevalmistus teiseks eluks. Otsekui silmade võimeid ega värvide ilu pole võimalik mõista enne valguse kätte jõudmist ega magajatel mõista ärkvelolijate tegusid seni, kui nad ise magavad, nõnda pole võimalik pärisele aru saada uutest ihuliikmetest ja võimetest, mida vaid tulevas elus kasutatakse, ning nende ilust. Selleks oleks vaja sarnast ilu ja sobivat valgust.

Ometi oleme me Kristuse liikmed ja see on ristimise tulemus. Liikmete ilu ja sära on kokku võetud peas; liikmed, mis pole peaga ühendatud, ei paista küll ilusad. Liikmete Pea on siin elus varjul, aga saab avalikuks tulevas. Ka liikmed saavad hiilgavalt avalikuks, kui nad säravad koos Peaga. Sellele viitab Paulus, öeldes: „Te olete surnud ja teie elu on koos Kristusega Jumalas. Kui Kristus, teie elu, saab avalikuks, siis saate ka teie koos Temaga avalikuks kirkuses” (Kl 3:3-4). Ning õnnis Johannes: „Veel ei ole saanud avalikuks, kes me ükskord oleme. Me teame, et kui Tema saab avalikuks, siis me oleme Tema sarnased” (1Jh 3:2).

Seepärast pole praegu võimalik täiesiti mõista sealsete elu väge, isegi õndsat ei mõista seda. Nad tunnistavad, et ei mõista seda enamjaolt, tunnevad vaid osalisest, aimamisi, nagu peeglist (vrd 1Kr 13:12) ja sedagi, mida tunnevad, ei suuda sõnades väljendada. Ehkki südamelt puhtad tajuvad ja teavad neid asju, on väga raske leida tunnetatu kohta sobivaid sõnu, mis annaksid seda õndsat kogemust edasi neile, kes seda ei tunne. Mida kuulis apostel, kui ta tõmmati paradiisi ja kolmanda taevani, need on „öeldamatud sõnad, mida inimene ei tohi rääkida” (2Kr 12:4).

Mis aga selle elu kohta on tunnetatav ja millesse võib kõnelda ning mis väljendab tema varjatud poolt, on salasustesse pühendatute saavutused, oma kutsumusele ustavaks jäänud puhtakspesemist uued

viisid. Nende üleloomulik voorus ületab inimlikud seaduspärad ja see ei tule ei tarkusest, harjutamisest, loomusest ega muust inimlikust. Vahel pürgib hing selle poole, mida inimesel on raske ette kujutada ja ihugi ei lämmata seda tahtmist, vaid näeb niipalju vaeva, nagu hing tahab. Ent kuna hinge ja ihu jõuvarud on piiratud ning ei üks ega teine suuda igasugust vaeva kannatada, juhtub, et kuigi oleks võimalik võita, jäab hing jõuetuks ja ihu väsib. Kuid neid õndsaid hingi ja ihusid ei suutnud miski tagasi hoida, ükskõik, mis vaevu nad ka ei kohanud ja mis segavaid mõtteid nende vaba meel ka ei sünnitanud, nad kannatasid kõik mehiselt ära. Ja ma ütlen midagi veel kummalisemat: ega nad kannatanudki ära! Sest mitte suurte vőidupalkade ega parema elu lootuses ei pölanud nad praeguseid vaevu, mitte otustamise või kaalumise kaudu ei jõudnud nad selle julguseni. Nad ei kannata vastutahtsi, nagu haiged kannatavad, kui arst neid pöletab ja lõikab, vaid mis kummaline, armastavad isegi oma haavu, igatsevad vaevu, peavad surma ennast ihaldatavaks, kuigi mingit tasu poleks oodatagi. Ühed ihaldasid mõõka, piinu ja surma ning hakkasid maitsnult neid veel enam igatsema. Teised tahtsid elada rasket elu, näha vaeva ja elada ilma igasuguse lee-venduseta ning pidasid oma roaks surraigapäev ning ka nende ihu järgis seda ja aitas hing, vőideldes ihulike seaduste vastu. Ja neid polnud üks või kaks või paarkümmend, mitte ainult mehi, mitte ainult täiskasvanuid, vaid musttuhan-deid, lugematu hulk igas vanuses inimesi.

Eriti selgelt avaldub see märtrite puhul, kellest nii need, kes olid usklikud enne ristimist ja need, kes said Kristuselt töelise elu tagakiusamise ajal, näitasid kummadki tagakiusajate ees üles oma usku Kristusesse ja andsid tunnistust Tema nimele ning hüüdsid ühel häälel ametivõimudele väljakutseid. Otsekui millegi hea juurde töttasid üheskoos naised, neitsid, mehed ja lapsed, igast ametist ja eluviisist inimesed. Seda peab rõhutama, sest inimeste vahel on paljugi vahet. Ei talu ju võtlust ja vaevu ühtmoodi see, kes palehigis tööd teeb ja see, kes hõlbuelu elab. Ning sõjamees ja pillipuhuja ei vaata mõõga ja surma peale ühtmoodi. Kuid seda imelist tungi ei suutnud miski peatada ega takistada, et kõik üheskoos jõuavad tarkusearmastuse kõrgusse. Vaid kuna üks oli see vägi, mis kõiki sünnitas ja lõi, pääsesid kõik vooruse äärmine pii-rini, pidasid headust kalliks ja armsaks ning mõned põlgasid selle pärast oma-ene hingegi.

Ka näitlejannad³ ja rikutud mehed ning hulk nendesarnaseid võtsid omaks sõna meie kõigi päästest ja said uueks, jõudes imelisse kooskõlla ning seda nii äkki ja kergelt, nagu vahetaksid maski. Juhtus, et ka palju ristimatuid jõudis sellesse seltsi,

nii et keda Kogudus polnud veega ristinud, need ristis Koguduse Peigmees ise. Mitmetele saatis Ta taevast pilve või vett, mis iseenesest maast purskas; enamuse aga lõi Ta uueks salaviisi. Sest kui Koguduse liikmed, olgu Paulus või kes tahes, täidavad puuduva osa Kristuse kannatustest (vrd Kl 1:24), siis pole vale öelda, kui seda, mis Kogudusest puudu on, täidab Koguduse Pea. Kui on midagi, milles liikmed, nagu tundub, võivad aidata pead, siis kui palju sobivam on veel see, et Pea lisab seda, mis liikmetel puudu jääb! Ent tulgem tagasi enne kõneldu juurde. Väge, mis on töeliselt julge, põleb igatsusest ja mille abil võib jouda ihaldatud sihile, ei leia inimloomusest ega saa mõistusega seletada, nii et selle põhjuseks peab pidama ristimise armu. Vaadakem siis, kuidas ristimine inimese selliseks teeb.

On näha, et ainult need, kes armastasid, võtsid kanda need vaevad ja võitlused ning et Kristuse nooled ja armastus viisid nad uue seisundi. Aga kust tuli see

armastus, mida tundes leidsid nad selle ja mis nad süütas, seda vaatame kohe. Tunnetus sünnitab armastuse, ükski ei hakka head armastama muidu, kui ei tunne ära tema ilu. Kuna vahel tuntakse teda täielikult, vahel aga osaliselt, siis samamoodi on ka armastusega. Sest niipalju kui kauanist ja head tunnetatakse täielikult, seda ka armastatakse täielikult sellele ilule vastavalt; mis aga pole armastavale päris ilmne, selle vastu on ka armastus nõrgem.

Niisiis on selge, et ristimine andis neile mingi jumalatunnetuse ja -kogemuse; nad tundsid ära Tema ilu ja kogesid Tema kaunidust. Kinnitan, et õppijad võivad tunnetada kogemuse kaudu täiuslikumalt kui õppimise kaudu. Me võime kaht viisi asju tundma õppida: neist kas kuuldes või kogedes. Esimesel juhul ei puutu me asja enesega kokku, vaid saame temast sõnadega mingi pildi, mis ei kujuta aga teda ennast kuigi täpselt. Sest iga olemasoleva asja kohta on raske leida vastavat kujutist, millest piisaks tema tun-

netamiseks. Ent oma kogemus tähendab asja endaga kohtumist, mille peale tema vorm asub meie hinge ja äratab ihalduse, nagu ilule vastav jäljend. Kui me saame millestki aga ebatäpse ja uduse pildi, siis vastav on ka igatsus selle asja järgi. Seeaga ei armasta me seda nii, nagu vaja ega koge tema võimalikku toimet meile, sest me pole tema vormi ennast kogenud.

Otsekui oleste erinevad vormid jätabad hinge erinevad mõttetukujud, nõnda on ka kiindumusega, niisiis ka meie armastusega Õnnistegija vastu. Kui ei ilmne midagi uut ega iseäralikku, jääme ainult kuulduste juurde Temast.⁴ Kuidas on võimalik niiviisi hästi tundma õppida Teda, kellega keegi ei sarnane, kellega pole midagi võrreldavat, ja tunnetada Tema ilu ning seda vääriliselt armastama hakata? Aga kelles on nüüd selline igatsus, nii et nad ületavad loomuse piire, soovivad ja suudavad enam, kui inimene oskab arvata, neid on Peigmees ise haavanud armastusnoolega, neile on saatnud ta silmi oma ilukiire.

Haava sügavus näitab noole suurust; igatusvalu haavaja järel näitab, kes Ta on.

Sel moel on Uus Leping Vanast erinev, sest Vana on õpetussõnad, Uues aga on Kristus ise ligi ning suunab ja loob ära-rääkimatu viisil inimhingi. Sest sõnade, õpetuste ja seadustega ei võinud inimesed jõuda otsitud sihile. Oleks see olnud võimalik sõnadega, poleks olnud vajagi tegusid, veel enam väga erilisi tegusid: et Jumal saaks lihaks, löödaks risti ja sureks.

VIITED

- 1 S.t tänu sellele, et Kristus on pühitsenud inimloomuse, Kristusel on ka inimlik loomus ja tahe.
- 2 Siinkohal on mõeldud ususalgamist.
- 3 Varane kristlus suhtus tõrjuvalt hilisantiigi teatrisse, mis oli seotud paganliku kultusega ja seisnes peamiselt rõvedates jantides.
- 4 See ei tähenda, et kuulutus Kristustest poleks oluline või et inimene peaks ristimisel saama alati tugeva läbielamise, vrd Jh 20:29.

Möödas on viiskümmend päeva Kristuse ülestõusmise pühast. Eks see olnud nüüdsama, kui kiiresti on aeg lennanud! Eriti see õnnis aeg, mil ristikogudus elab ülestõusnud Issanda ligiolus, mälestades Tema seletamatuid, kuid samas töelisi, taevalisi, kuid samas argiseid, vaimulikke, kuid samas ihulikke ilmumisi oma õpilastele. See salajane rõõm, see vaimuliku kevade hõng muutub küll õrnaks lahusolutundeks Tema taevaminemisel, ent ühtaegu täidab uskliku „kõrgelt väega rüütamise” ärev-pühaliku ootusega.

Viimaks on see õnnis püha käes. Kirik on lilled ja kaskedega ehitud meenutamaks meile, et Vaimu armuannid ei jäää – või ei tohiks jäädä – meis viljatufs, vaid andma elu, kasvamist, ülemäärast, pillavat elu ja ilu, nagu lilled väljal, mille ehetele ei saa ligi ka Saalomoni kuningakuub. Ja õhtuteenistusel (tavaliselt pärast liturgiat), loeme pikad põlvitamispalved ning läheme pühaderõõmus koju. Eriline paasa-aeg on lõppenud, järgnevad tavalised pühapäevad; tõsi, kõigepealt meenutame kogu maailma ja kohalikke pühakuid, neid Vaimu armu kandjaid, kes meil ja kogu maailmas on inimesi Issanda pidulauda kutsunud.

Kuid loodetavasti lahkume pühadeajast teistsugusena. „Meie saime töevalgust näha. Oleme taeva Vaimu vastu võtnud ja õige usu leidnud” – nii laulame külligal armulauateenistusel, kuid iseenesest on see kolmainupüha laul. Me läheme mõttes kahe sündmuse juurde. Apostlite juurde ülemises toas, Püha Vaimu tulemühina ja tulekeelte juurde, vägeva kuu-lutuse ja Koguduse sündimise juurde. Samas läheme omaenda esimese vaimuliku kogemuse juurde, taevase tuulehinguse

puudutuse juurde, mis on meid riivanud. Ja selle annipitseri juurde, mis on meilegi pühas salvimises antud. Võib-olla ei tunne me seda kuigivõrd. Võib-olla hõögub see nagu tuli tuha all. Ja on ehk mõnele teatud ajal nii paremgi, sest paljud ekssivid kergesti pealispindsete vaimsete kogemuste hurmas, oskamata veel vahet teha Jumala anni, omaenda hingejõudude ja kuradi pettuse vahel. See vahetege mine, arukus, nõuab pikka vaimulikku kogemust, nõuandeid ja püsivust palves.

Ilma nendeta ei muutu ka Vaimu annid meile elavaks, või kui, siis vaid mõnel erilisel hetkel. Vaimu arm on midagi, mis antakse muidu, mis ei sõltu ühestki reeglist, mida meie ei saa kuidagi kinni hoida. See on asja üks pool. Ent teisest küljest ei avane armuandide sulnilõhnaline õis meis, ilma et maa oleks haritud, et taim oleks kastetud, et me selle lahtiminekut pikisilmi ootaksime. Sest Issand tahab kõigi pääsemist ja tõetundmissele tulemist. Ta ei ole ukse taga koputamas mitte vahetevahel, mitte mõnikord juhuslikult, vaid kogu aeg. Meist sõltub ka palju: see, kas me teeme Talle lahti, kas me laseme Tema Vaimu tuulehingusel oma tagasi-hoidlikku kambrisse puhuda. Ja see kõik nõuab mitte üksnes hetkelist otsust, vaid pidevalt tööd, sest kui palju on kõike, mis meid kõrvale kisub! Kui palju on kahtlusi, patuseid kirgi, maailma ahvatlus, kui tihti vajume looka maiste murede, segaduse, nukrameelsuse koorma all ega suuda enam palju liigutada!

Kuid me teame, me peame endale meelde toletama, et Vaim ja Tema annid on olemas, et need ootavad uske taga, õigemini meis endis. Söe saab hea tahtmisse korral lõkkele puhuda, seemne kuivas

mullas saab hoolika harimisega taimeks kasvatada, umbset tuba saab õhutada ja puhtaks teha! Seesama Vaim, mis valati apostlitele, pole kuhugi kadunud, pole maailmast otsa saanud. Tema annid ei ammu kuni. Kasvõi pisut ust praatades, kasvõi pisut oma vaimu elavdades saame Tema esimesi ande tunda. Ja tundes neid, hakkame veel enam igatsema, rohkem kui midagi muud siin kaduvas maailmas. Tülpimus selle elu tühisusest, küllastumine patusest elust, hirm surma ees, need on küll tihtipeale vaimuliku elu tõukejoud. Kuid need kõik on eitamine, langenud oleku röhutusest väljasaamise ajendid. Samas on Vaimu armuand midagi teistsugust, midagi positiivset, uue elu, tulevase kuningriigi maitsmine, tõeline osavõtmine, ehhki piiratud määral, niipalju, nagu see siinilmas võimalik on. Seepärast on arm nagu veetilgad janusele, nagu leib näljasele, nagu valguskiir pimeduses istujale.

Haarakem sellest kinni, õhutagem seda tuld järjekindla palvetamise, salasustest osavõtmise ja armastustegudega. Siis saab ta võimsaks leegiks, siis saab see hingus kohisevaks tuuleks, mis pühib meie üla-kambrist tühisuse ja kaduvad püüdlused. Ja kui me ka veel langeme, külmaks jäädme, mõneks ajaks muudele radadele eksime, on meil olemas see kogemus, see Vaimu puudutus, ja me võime, kui selle maailma „sigadetoidust” küllastume, jälle tagasi pöörduda elavat tuuleõhku hingama.

Austagem siis Isa, kellest Püha Vaim välja läheb ja kelle head meelt mööda kogu arumumajapidamine sündis, Poega, kes Vaimu oma õpilastele välja jagas ja jumalikku Vaimu ennast, Issandat, Eluandjat, kes kõiki valgustab ja pühitseb!

MÖTISKLUS NELIPÜHIKS

Kui õndsad apostlid üheskoos olid vappus kogu hoone tuulekohinas ja paradiisi hõng tundes ära oma kodu valas välja magusa lõhna, see röömustas sõnumitoojaid, võõraste juhatajaid Issanda pidusöögile; kui inimesearmastaja ootab Ta kõiki pikisilmi.

(Vg. Efrem Süürlane)

KIRIK KUI TULEVASE KUNINGRIIGI KOGEMUS

EAOK vaimulike mõtted Pootsi-Kõpus toimunud koosolekult võtab kokku ülempreester Andreas Pöld

„Aga nemad püsisisid apostlite õpetuses ja osaduses, leivamurdmises ja palvetes.“ (Apostlite tegude raamat 2:42).

Püha evangelist Luukas kinnitab, et ülestõusmine ja nelipühi loovad täiesti uue elulaadi, mis on määравa tähtsusega Kiriku eksistentsi jaoks. Püha Luuka sõnade järgi koosneb Kirik järgnevast: apostlite õpetus, osadus, leiva murdmine ja palve. Koguduslik kogemus on oluline, mitte see, mida keegi isiklikult kogeb ja tunneb. See on Kiriku praktiline olemine. Nende Kiriku nelja nurgakivi teostamiseks on vaja kolme tööriista: alandlikkust, meelesparandust ja kuuletumist.

Läänelik arusaamine kirikust on sotsiaalne, pedagoogiline ja poliitiline ning

juhitud üksikisiku eelistamisest. Üksikisikute huvide ja õigustega arvestamine on määrevaks meie mõtete ja tegevuse kujundamisel. „Mina“ on muutunud lääneliku elu nurgakiviks. Meie suhtumine üksteisse ei tohiks aga olla ajendatud meie egost koos kõige kaasnevaga ehk vaenulikkuse ja negatiivsusega, mida tänapäeval kõikjal näha saab, vaid voorustest Jumala riigi näitel.

Individualismi tagajärg on see, et inimene on meie ühiskonnas suhteliselt üksinda. Kirikus peab aga kõiki südamega vastu võtma ja kõike südamega tegema. Tuleb end oma egost tühjendada ehk loobuda iseenese olust (Pauluse kiri filiplastele 2:7).

Pühitsus ühendab isikuid, kui Püha Vaim meis toimib. Kristus ütleb: „Kuskaks või kolm on ühel meelega koos, olen mina nende keskel“. Miks tuleme kirikusse? Kas et olla koos või üksi oma mõtetega?

Meie usk peab olema avatud, teadlik sellest, mis ühendab Kirikut ülejäänud maailmaga, teadlik ka sellest, miks ha-

lastus on alati esiplaanil. Halastus, mis armastab kõigile avatud uksi ning laseb Kristusel meid juhtida ja oma tööd teha.

Tähtis on soe öhkkond kirikus, kui tunneme üksteist, siis tulevad ka kõrgemad asjad lisaks. See ei ole ainult valitutele, vaid kõik on Kiriku osadusse kutsutud.

Armastus on isikutevaheline suhe ja see väljendub tegudes, armastuse puhul me ei räägi emotsioonidest. Kas armastame kõiki ja suudame andestada? Armastus on see, mis ühendab.

Jumaliku liturgia palvetest näeme, et ka n-ö väikesete asjade eest igapäevaelus peab palvetama. Mõlemad on koos, nii „suured“ kui „väikesed“ asjad meie elus.

Euharistia (armulaud – Kristuse vassutuvõtmine) ühendab kogudust, Kristus on siis meie keskel.

Kuidas vaimulikud tajuvad ilu teoloogiat? Liturgias on kõik tervik, vaimulikud ja ilmikud on üks. Palvetajad kuulavad vaimulikku, on ühine hingamine ja seda pole vajagi lahti seletada. Kui

Jumal tahab, avab ta inimeste südamed. Jumala ilu muudab inimest, rõõm ja rahu puudutab igaüht, kes selle järel igatsevad. Teenistused peavad olema rahulikud, mitte toimuma kiirustades ega ka venitades. Kas tunnetame, mida teeme kirikus? Kas meie kogudused toimivad sünergiast Püha Vaimuga või oleme me erinevatest isiksustest koosnev inimgrupp, kes on piiratud iseendiloodud identiteetidega?

Me ei pea kirikus mingeid konkreetseid strateegiaid paika panema, Jumal juhib oma kogudust. Kirik peab väljendama end selgelt ja rahulikult. Teha kõik, et Kristus puudutaks iga inimest. Kuulutustöö kese on jumalik liturgia, liturgiate vahel tuleb tunnistada oma usku igapäevases töös ja elus.

Kirik ei tohiks sekkuda päevpoliitikasse.

Ei ole hea vastandada end teisele ja end teisest paremaks pidada.

Töeline usklik on see, kes ei mõista kedagi hukka!

EAOK UUED VAIMULIKUD

Laasari laupäeval, 27. aprillil pühitses Tartu piiskop Eelija Tartu piiskopkonna Põltsamaa Pühavaimu koguduse diakoniks mungaruükandja Hermani (maailmas Rauno Thomas Moss). Munkdiakon Herman on sündinud 1977. aastal. Ta on lõpetanud 2008. aastal Tartu Ülikooli semiootika ja kulturoloogia magistrantuur, praegu töötab Tartu Ülikooli filosoofiateaduskonna kultuuriteaduste ja kunstide instituudis õppejõuna. Isa Herman on olnud ajavahemikul 2006–2013 altarteenija ja laulja algul Nõo Püha Kolmainu kirikus, seejärel Tartu Jumalasünnitaja Uinumise katedraalis. 17. aprillil 2013 suure patukahetsuskaanoni lugemise eel pühitseti mungaruükandjaks (kr k *ρασοφόρος*) uue nimega Herman meie vaga ja jumalakandja isa Hermanni, Valamo imetegija järgi.

Esmaspäeval, 3. juunil (vkj Jumalasünnitaja Vladимиiri pühakuju vastuvõtmise mälestus) pühitses Tartu piiskop Eelija Tartu piiskopkonna Tartu Jumalaema Uinumise koguduse diakoniks Svjatoslav (Stanislav) Gorobtšuki. Pühitslitrugial Võru suurkannataja Ekaterina kirikus teenis kaasa ka Pärnu ja Saare piiskop Aleksander. Diakon Svjatoslav on sündinud 1980. aastal, ta on abielus,

Diakon Svjatoslav Gorobtšuk.

Diakon Timoteos Vassel. Foto: Gennadi Baranov

Munkdiakon Herman. Foto: Tanel Rannala

TALLINNA PEAPIISKOPKONNA UUDISED

Vastavalt Tallinna peapiiskopkonna Täiskogu otsusele 18. maist 2013, on perioodil 2013–2016 peapiiskopkonna nõukogu koosseis alljärgnev:

Esimees: metropoliit Stefanus
Ülempreester: Aleksander Sarapik
Praost ülempreester: Viktor Ivask
Praost preester: Jüri Ilves
Preester: Sakarias Leppik
Pr Maria Mahlapuu
Hr Aare Hörn
Hr Are Sillakivi
Pr Leena Tölt

Vändra Apostlite Peetruse-Pauluse koguduse ja Vändra EELK Martini laulukoori ühendkoor, koorijuht Maria Mahlapuu.

XIX HÄÄDEMEESTE VAIMULIK LAULUPÄEV

Tõnis Joarand

18. mail toimus Häädemeeste Issanda-muutmise kirikus XIX Häädemeeste vaimulik laulupäev.

Laulurahvast tervitasid Pärnu ja Saare pühitsetud piiskop Aleksander ja Häädemeeste koguduse vaimulik ülempreester Ardalion Keskküla.

Pärast palveteenistust algas laulupäev ühislauluga „Issand lunasta ja hoia”. Esimesena esinesid Häädemeeste õigeusu koguduse lauljad. Neile järgnesid EAÖK Vändra Apostlite Peetruse-Pauluse koguduse laulukoor (koorijuht Maria Mahlapuu), kelle esituses kõlasid suurte pühade kontsertlaulud. Vändra EELK Martini laulukoori (koorijuht Iren Värva) esituses kõlas klassikaline Eesti kooriumuusika. EAÖK Tallinna Püha Siimeoni ja Naisprohvet Hanna koguduse laulukoor (koorijuht Terje Palli) esitas aga kreekakeelse „Kristus on surnust üles tõusnud”.

Pärast koorijuhtide tänamist kevadlil ledega ja EELK Häädemeeste Miikaeli koguduse õpetaja Tauno Tederi lõppsöna kõlas Kai Marjamägi dirigeerimisel viimase lauluna 1898. aastal Peeter Laredeli loodud „Hoia Häädemeeste randa”.

Päeva jäi meenutama ühislaulude lauleht: „Issand lunasta ja hoia”, „Sinu õuedes” ja „Kiitke issanda nime”.

Järgmisel aastal kohtutakse Häädemeeste Miikaeli kirikus kahekümnendat korda.

Koorid ja külastajad.

Söögipalve.

Siimeoni koori piknik põrandal.

Siimeoni koori fänn-klubi.

Fotod: Inga Heamägi

HIIUMAA KIRIKUPÄEVAD AD 2013 „MINA USUN...”

Preester Aabraham Tölp

Üksna tihti peame oma elus tegema otuseid olukorras, kus ei ole näha ühtegi valgusekiirt, kus lootusetus ja ahastus lämmatab, kus teadmatus võtab võimust. Kuid ometi on ka siis väljapääs. Meis kõigis on jumalariigi kutse, meis kõigis on see valguskiir, mis ühendab meid Jumalaga. Sellepoolest on inimese hing eriline. Me oleme Temaga osaduses elamiseks loodud. Ainult läbi usu, Jumala armust juhituna, mõistame oma vastutust, saame pidada head võitlust ja teha Issandas vägevaid tegusid. 28.–30. juunini toimunud Hiiumaa kirikupäevad olid pühendatud just usule.

On olemas kolm ontoloogilist küsimust: Kes lõi maailma? Miks loodi maailm? Kuidas loodi maailm? Nendest kolmas küsimus – kuidas loodi maailm – on teaduse pärusmaa ehk küsimus, millele inimene saab vastust otsida teaduse abil. Kaks esimest küsimust: kes lõi maailma ja miks loodi maailm on küsimused, millele leiame vastused läbi usu. Nõnda oli mul rõõm sisse juhatada Hiiumaa kirikupäevade reedese konverentsi esimest ettekandjat, oma poega Tauri Tarassiu.

Tauri rääkis usust, kui täpsem olla, siis usutunnistusest – Nikaia-Konstantinoopoli usutunnistusest. Ta ei rääkinud mitte ainult aastatel 325 Nikaias ja 381 Konstantinopolis kirja pandud ning aastal 680 lõpliku sõnastuse saanud usutunnistuse ajaloolisest väljakujunemisest, vaid peamiselt asjaoludest, mis viisid tollal elanud kristliku kogukonna usutunnistuse kirjanemiseni. Tauri rääkis algkristlaste vahetust usuelust ja sellest, kui raske ja keeruline oli kristlaste olukord ning missugused erimeelsused vallitsesid kristlaste vahel ja kui suurt rolli hakkas usutunnistus kristlaste ühendamisel kandma. Tauri huvitav ettekanne pälvis palju positiivset tagasisidet.

Mõistes usutunnistuse kujunemisluugu, mõistame usutunnistuse olulisust ja ühendavat jõudu tänapäeva kristlase elus. Ühel hetkel saame aru, et olenemata sellest, et usutunnistuse tekst kui dogma on olnud läbi aastasadade muutumatu, on ta siiski elav ja väga dünaamiline. Elavas suhtes Jumalaga leiab usutunnistus meist taas ja taas uuendamist ja seda just läbi usu kogemuse ja Jumala kiituse. Usutunnistus saab oma rakenduse euharistias – üheks saamises Jumala Sõnaga – ning siin ilmneb elav tõde Püha Kolmainu kohta. See dogma annab meile mõistmise Kolmainu Jumalast.

Peapiiskop Andres Pöder, metropoliit Stefanus ja Tauri Tölp.

Usutunnistuse käsitlemist teemaga „Sündinud neitsi Maarjast” jätkas teise ettekandjana teoloog ja EELK vaimulik Enn Auksmann. Hea evangeeliumitundja Enn Auksmanni loeng kujunes väga huvitavaks. Ta rõhutas neitsi Maarja vaba tahte olulisust meie pääsemise juures.

Meie õigeusklike kutsume neitsi Maarjat tihti Jumalasünnitajaks või Jumalaemaks. Pühad isad on öelnud, et Jumalaema on vaimu tooja, vaimu kandja. Selleks, et Jumal võiks lihasse saada, on vaja erilist tegu, mida on võimeline tegema vaid Püha Vaim ja just koostöös inimesega ja tema vaba tahtega. Kui ingel Gabriel tuleb röömusõnumit tooma, üteldes neitsi Maarjale, et ta tood maailma päästja ilmale, küsib Jumalaema inglilt: „Kuidas see võib juhtuda, kui ma ei ole mehega olnud?” „Püha Vaim tulub sinu peale ja Kõigekõrgema vägi on varjuks sinu kohal,” vastab Gabriel. Aga Maarja vastab: „Vaata, siin on Issanda teenija, sündigu mulle sinu sõna järgi!”

Tahes tahtmata kerkib küsimus, kuidas Kristus, kes on sündinud neitsi Maarjast ja on inimene, saab olla Jumal? Need küsimused olid päevakorras esimesel Ni-

kaia oikumeenilisel kirikukogul aastal 325. Jumalik olemus sai keha Jumalasünnitaja kaudu; kui ma sündisin, andis ema mulle inimese keha ja inimliku olemuse, võiks Kristus öelda. Kuid ei kadunud ära Jumalik olemus, vaid ühines inimliku olemusega. Temast ei saanud segatud olemust. Ta säilitas mõlemad olemused ja mõlemad tahted, olles nii täiuslik inimene kui ka tõeline Jumal.

Kolmenda ettekandjana rääkis EELK vaimulik ja teoloog Arne Hiob teemal „Üles tōusnud pühade kirjade järgi”. Tõeline lektor ja oma ala professionaal rääkis Kristuse ülestõusmisest usutunnistuse ja meie pääsemise kontekstis ning sellest, kui aktuaalne ja elav on see teema ka tänapäeval.

Jumal loob oma armastusest maailma ja inimese loodu krooniks seda hoidma. Ühel hetkel lõhub aga Aadam pärispata ga midagi väga olulist, toimub langus ja see, mis seda väljendab, on surm.

Sündides saame Aadama rikutud olemuse ja kannname ning anname seda edasi. Kuid Kristus kui Jumal ei saa tunda surma. Selleks, et me pääseksime, peab

Preester Aabraham Tölp.

Tauri Tölp.

Fotod: Leena Tölp

Kristus surma tunda saama nagu inime ja inimese surnuist üles äratama nagu Jumal, et me saaksime koos Temaga surnuist üles tõusta. Selles seisneb Kristuse surnuist üles tõusmisse olulisus ja mõte. Võtame ju oma usutunnistuse kokku ootusega: „Loodan surnute üles tõusmist ja tuleva aja elu. Amen.”

Körgetasemelise konverentsi võtsid kokku EELK peapiiskop Andres Pöder ja meie metropoliit Stefanus. Koos andsid kirikupead vastuseid küsimustele, mis puudutasid usutunnistuse aktuaalsust ja kohta tänapäeva kristlaste elus. Käsitlemist leidis ka kahe kiriku ühisavaldis „Euharistiast ja jumalateenistusest”. Kahe kirikupea koosolemine ja vennaarmastus tegi südame soojaks. Ma arvan, et see tunne puudutas iga inimest, kes tollel hetkel EELK Kärdla Ristija Johannese kirikus viibis.

Laupäeva alustas Sirje Säär ikoonimaali-mise töötooga. Osavõtjad oli küll ainult kaksteist, kuid pühendumist oli saja eest. Kirikupäevade majandusjuhi Tiit Harjaku sõnul oli ikoonimaalimise õpetus väga asjalik ning huvitav kogemus. Ilus oli missa Kärdla kirikus, kus kõik koos palves olime ja kus luteriusulised said osa armulauast. Pargas sai söödud sõdu-riisuppi, mille Hiiumaa naiskodukaitsjad kohaliku Tarbijate Kooperatiivi toetusel valmis keetsid. Päev lõppes Terje Palli juhatamisel tõelise laulupeoga Kärdla laululaval, laulud olid rõhutatult palvelised.

Pühapäev kui ülestõusmise päev algas Kuriste Jumalasünnitaja Sündimise Kirikus. Hiiumaa õigeusklike ja luterlaste jaoks oli see ajalooline hetk: teenistusele tuli ka EELK peapiiskop Andres Pöder, kes koos metropoliidiga pühakotta sisesnes. Pühakoda oli palvetajaid täis. Euharistica, mille metropoliit koos oma rahvaga pühitses ja palvehünnid, mis lauluna kõlasid, ei jätnud puudutamata mitte kedagi. Minu jaoks oli see tõeline kirikupäevade kokkuvõte, see oli võimas – meie silmad olid pisaraist läikes.

Anna Mišina korjatud värsked ja rõõmsad Hiiumaa aasalillekimbid said kingiks kirikupeadele ja Hiiumaa Kirikupäevade tublile peakorraldajale EELK Hiiumaa koguduste vaimulikule Kristjan Simsonile.

Reedel kirikupäevade raames alanud vestlusring jätkus kogudusega pidulauas. Peapiiskop kiitis kalarooga, mille Maie Padu oma koduhajus küpsetas ja ka Pöllu Laine rabarberikook oli väga hea ja magus.

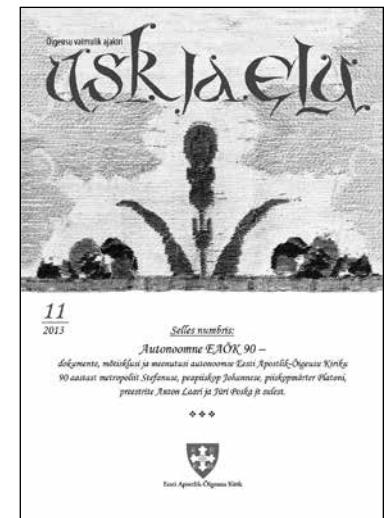
Tänu Jumalale, tänu kõigile, kes Jumala Armust juhituna nendel päevadel kaasa lõid, kas siis suppi keetes või kala ja kooki küpsetades, lilli korjates, kes lauldes, kes palves olles.

USK JA ELU NR 11 – AUTONOOMNE EAOK 90

Ilmunud on ajakirja Usk ja Elu 11. number, mis sisaldab dokumente, mõtisklusi ja meenutusi autonoomse Eesti Apostlik-Õigeusu Kiriku 90 aastast patriarch Bartolomeuse, metropoliit Stefanuse, peapiiskop Johannese, piiskopmärter Platoni, preestrite Nikolai Pätsi, Anton Laari, Jüri Poska jt susest.

Toimetuse saatesõna:
Selles Usk ja Elu numbris pakume valimiku

ajaloolisi dokumente ja kirjutisi meie kiriku 90-aastaselt teekonnalt. Valida oli muidugi suure hulga kirjutiste seast; eelistatud on ühelt poolt kiriklikeks ajalehtedes ilmunut, teiselt poolt olulisemaid, pöördelisemaid või fundamentaalsemaid arutelusid sisalda vaid materjale. Kõik need heiastavad toimetuse arvates teatud läbivat ideed apostlik-õigeusu kiriklikust, kanoonilisest ja kultuurilisest kestvusest ja iseolemisest Eestis. Samas pole soovitud korrrata neid dokumente, mida sisalda 2002. a väljaantud kogumik (*Papathomus, Palli. The Autonomous Orthodox Church of Estonia*). Loomulikult ei ole ükski neist artiklitest täiuslik, ennustuslik vaade meie kohalikule kirikule, vaid kõik räägivad oma ajastu ja autorite arusaamadest ja otsingu-test. Seepärast ei maksa nende üle ka tagant-järele tarkusega kohut mõista: nii olid näiteks kompimised anglikaani kiriku suunas 1919. a arusaadavad tollase anglikaani-õigeusu lähenemise kontekstis ning taotlus saada Oikumeeniliselt Patriarhaadilt autokefaaliat kajatas samuti omaaegseid ootusi ja oli mõistetav ajastul, mil mõned kirikliku staatuse küljed olid alles välja kujunemas. Samamoodi tuleb vaadelda ka arvukaid viiteid omaaegsetele sündmustele ja kirjutistele ning poleemikat mõne tollase autoriga. Loodame, et toodud valik annab siiski läbilöike meie käidud teest ja enesemõistmisest läbi aegade.

EAOK UUS KODULEHT

Head Eesti Apostlik-Õigeusu Kiriku liikmed ja sõbrad!

Alates 26. juunist 2013 on internetis vanal aadressil www.eoc.ee üleval meie kiriku uue kujundusega koduleht.

Koduleht täieneb iga päevaga, palume kannatust ja lahket meett, kui te ei leia veel kõike, mida otsite.

Et leht muutuks sisukamaks ja lugejale huvitavamaks, ootame ka teie ettepanekuid ja kaastöid e-posti aadressile eoc@eoc.ee.

Eriti ootame kogudustelt nende ajalugu puudutavat materjali, jooksvaid uudiseid ja kõike, mida tahaksite teistega jagada. Kui

teil on fotosid vaimulikest, kelle kohta vaimulike andmebaasis pildimaterjal puudub, on ka need väga teretulnud.

Uue lehe võõrkeelsed versioonid on teie ees loodetavasti juba varasügiseks.

ÕIGEUSU LAULULAAGER TORNIMÄEL

Suvine õigeusu laululaager kutsub taas kõiki õigeusu muusika huvilisi 9.–11. augustil Saaremaal Põde vallas asuvasse EAOK Pärnu ja Saare Piiskopkonna Tornimäe Neitsi Maria Kaitsmise kirikukompleksi.

Laagrisse on oodatud kõik – ka need, kellel puudub varasem laulmisse kogemus. Oluline on huvi õigeusu muusika vastu ja tahe paremini laulma õppida. Sellel korral harjutame troparite ja kondakite viise ning meie juhendaja on Tallinna pühja Siimeoni ja naisprohvet

Hanna katedraalkiriku koorijuht Terje Palli.

Esimese päeva ametlik kava algab õhtupalvusega kirikus kell 18.00. Õhtustame kell 19.00 ja sellele järgneb kell 20:00 õhtulaul. Kellel veel pärast laulmist jaksu jätkub, saab osaleda päevalöpu vestlusel.

Järgmisel päeval pärast hommikupalvust kell 8.30 on söömine kell 9.00 ja kooritunniga alustame kell 10.00. Vabal ajal 12.00–13.30 ja 18.00–20.00 toimuvalt meeblehutuslikud üritused ja ettevõtmised – ikka selleks, et õpitundidest väike puhkus saada ja nii endalegi märkamatult harjutusel õpitut veelgi kinnistada.

Lõunatame kell 13.30 ja õhtusöök on kell 20.00. Pärast sööki on palvus ja päeva lõpetame vestlusõhtuga lõkke ümber.

Kõik laagris osalejad saavad omandatud oskusi rakendada pühapäeval kell 10.00 toimuval liturgial Leisi Püha Olga kirikus.

Pärast liturgiat sööme veel koos lõunat ja sellega on ametlik laagrikava läbi, kes aga soovib kauemaks suvitama jäädva, ei pea lahkumisega kiirustama.

Mida laagrisse tulles kaasa võtta?

Majutamine on üldiselt telkides, kuid ka majades on mõnele inimesele ruumi. Seega:

võtta kaasa telk, magamiskott, toidunõud ja pesemisvahendid. Kui on soovijaid, kütame ka sauna. Kellel on olemas õigeusu palveramat, võtke kaasa.

Toidulauale võib kaasa võtta salatimaterjali ja midagi kohvikõrvast magusaks.

Osavõtumaks: vabatahtlik annetus. Sellega katame ettevalmistatud õppematerjali ja söögikulud.

Osavõtusoovist palume teada anda telefonil 5044022 või e-posti aadressil: marina.treima@gmail.com.

Kohtumiseni Tornimäel!

RAHVUSVAHELINÉ NOORTELAAGER „ORTHOFEST” 25.–28. JUULINI 2013 VÄRSKAS

Eesti Õigeusu Noorte Liidul on heameel kutsuda noori suvisesse rahvusvahelise noortelaagrisse, mis toimub 25.–28. juulini 2013 Värskas ja Saatses.

Sel aastal tähistab meie kirik oma autonoomia 90. aastapäeva ja selle tähtsa aasta raames korraldame rahvusvahelise laagri, kus noored õigeusklikud nii idast kui läänest saaksid kokku ja tutvuksid üheskoos kirikus käies, loengutel, spordi- ja kultuuriüritustel eesti õigeusu kiriku ja selle pärandiga.

Kokku ootame 100 osalejat ligi 10 riigist. Välismaalt on tulemas kuni 50 noort vanuses 15–25 a, oma kirikust ootame vähemalt samapalju inimesi.

EÖNL katab transpordikulud kohapeal, majutuse, toitlustuse, ekskursioonid ja töötoad. Osalustasu 10 eurot iga laagrilise kohta palume tasuda pangaülekandega, kuhu palume märkida osaleja nimi. Hilisemad liitujad saavad tasuda ka kohapeal sularahas.

Ööbimine toimub Värskas koolis, kes soovib, saab hoovi peal ka oma telgiga telkida. Palume kaasa võtta magamiskotid ja võimalusel ka matt, millel magada!

Andke meile oma osalemisest teada aadressil eoc@eoc.ee!

OLETE OODATUD!

Lisainfo laagri kohta telefonil 660 0780 või isa Justinuse mobiltelefonil 5426786.

Ülekandeid saab teha:

Eesti Õigeusu Noorte Liit
Danskebank 335762590002

PROGRAMM

Neljapäev, 25. juuli

Saabumine pärastlounal Värskas

Bussiajad: Tallinn–Värskas 8.45–13.15; 15.25–20.30

Tartu–Värskas 11.50–13.15;

16.00–17.45; 18.45–20.30

18.00 Tervitus - sissejuhatus

19.00 Õhtusöök

20.00 Palve

20.30 Metropoliidi loeng

Tutvumisõhtu

00.00 Öörahу

Reede, 26. juuli

07.00 Äratus

08.00 Hommikusöök (neile, kes ei tule armulauale)

09.00 Paraskeva pühja Saatses,

LITURGIA

13.00 Lõunasöök

14.00 Kirmask Saatses

16.00 Tutvumine Setomaaga

(Piusa, Obinitsa, Meremäe, Miikse)

19.00 Õhtusöök

20.00 Palve

21.00 Pidu kiigeplatsil

00.00 Öörahу

Laupäev, 27. juuli

08.00 Äratus

08.30 Palve

09.00 Hommikusöök

10.00 Loengud, rühmatöö

13.00 Lõunasöök

14.00 Töötoad, ujumine, jalgpall

19.00 Õhtusöök

20.00 Vestlusring

00.00 Öörahу

Pühapäev, 28. juuli

07.00 Äratus

08.00 Hommikusöök (neile, kes ei tule armulauale)

09.00 Liturgia Värskas kirikus

13.00 Lõunasöök

14.00 Ärasoit

Bussiajad: Värskas–Tartu 16.34–18.15

Речь Митрополита Стефана на Соборе ЭАПЦ 2013 г.

Возлюбленные во Христе братья, Епископ Тартуский Илия и епископ Пярнуский и Саареский Александр! Всечестные отцы – иереи и диаконы! Дорогие представители приходов и гости Собора!

Христос воскрес!

Ярад приветствовать всех здесь в это благословенное время, когда мы отмечаем 90-летие автономии нашей Церкви, в юбилейные годы, который увенчается в сентябре визитом Его Всесвятейшества Вселенского Патриарха Варфоломея в Эстонию.

Не стану скрывать, что 2012 год был для нашей Церкви трудным. Не только в финансовом отношении, но прежде всего потому, что нам не хватало желания сотрудничества и истинного соучастия.

Япрекрасно знаю, что большинство наших священников и диаконов напряженно трудятся и вместе с семьями от многого отказываются ради того, чтобы достойно совершать свое церковное служение. Но среди нас есть и те, кто в последние годы утратил ревность и в приступе гнева выражал свое негодование, справедливое или несправедливое. Этим они частично отлучили себя от Тела Христова, став еще более несчастными. Они незаметно для себя потеряли из вида главную цель своей миссии, то, для чего они служат Христу, что бы ни случилось. Но зачем придавать столько значения несущественному? Французская поговорка гласит: терпение и время делают больше, чем сила или ярость. К тому же наш горизонт все больше проясняется. Не вдаваясь в детали – сейчас еще не наступил для этого подходящий момент – скажу лишь, что я убежден – самое трудное позади, и когда настанет нужный момент, я расскажу обо всем подробно. Но до этого призываю вас работать вместе, рука об руку, доверяя друг другу, без взаимных подозрений. Будем же солидарны как друг с другом, так и вместе вообще, ибо Сам Господь требует этого от нас ради Своего воскресения.

Не нужно забывать о том, что Церковь – это не общественная

организация, которая опирается на критерии этого мира и устроена по его законам. Это кажется наиболее приемлемым для общества и чиновников, возглавляющих бюрократические инстанции, когда им приходится иметь дело с Церковью. Но для нас Церковь по существу своему – Тело Христово, в котором человек рождается заново, которое поддерживает и укрепляет его в жизни, которое помогает верующим активно участвовать в литургии и жить духовной жизнью, которое дарует спасение миру. Из любви к людям Христос воплотился, распялся и воскрес из мертвых. Это и только это дает миру смысл, открывает новые горизонты и позволяет надеяться на творческое и позитивное будущее.

Церковь, как и Господь, не ищет человеческого одобрения. Она существует для того, чтобы свидетельствовать об истине. Поэтому верить в Бога – иными словами исповедовать Его в других людях – значит отказаться от своих представлений, безразличия, жажды власти и алчности, от своего безудержного стремления стяжать в этом мире только материальные блага. С чего бы это людям захотелось хвалить Господа в наших храмах, если мы наполняем их завистью и досадой, если о нас говорят как о христианах «хорошего поведения, но с дурными привычками»?

Последняя перепись населения показала, что православие – самая распространенная религия в сегодняшней Эстонии. Но с нашей стороны было бы неуместно победно радоваться. Спросим лучше себя, смиренно и отдавая отчет себе о своей миссии, что мы действительно хотим сделать из нашей Церкви. Хотим ли мы (повторяя недавнюю мысль папы Римского Франциска) усыпляющую Церковь, няньку, единственная забота которой – заботиться о том, чтобы детки спокойно спали, или Церковь, которая как истинная духовная мать способна прорицать на свет настоящих сынов и дочерей Божиих?

Сегодня очень трудно найти людей, которые от всего сердца, полностью хотели бы посвятить себя служению Богу, не как «христианескеллиты», вращающиеся по неестественнной орбите вокруг того или иного безликого церковного института, созданного по их собственному масштабу, с беспорядочным учением, не имеющим ничего общего с нашей святой православной верой, учением, которое в конце концов не действует из-за своей «прохладности».

Многих людей совсем не раздрашают разговоры о правосла-

вии. Но что-нибудь сделать самим... В современном мире так много возможностей заниматься Церковью, не вставая со стула. Например, несравненно легче замкнуться в таком безликом мыльном пузыре, в который превратился интернет, и заполнять свое свободное время болтовней в социальных сетях. Все начинается с маленькой незначительной сплетни, которая в конце концов оборачивается злословием по отношению к своим братьям. Так незаметно для себя мы разрушаем Церковь и возмущаем ближних. Ох уж эти мелкие пересуды ограниченного приходского мира, которые делают нас «хорошо воспитанными», но... такими злыми христианами!»

Но где же тогда Бог? Он ждет нас... Ждет днем и ночью, Он всегда готов простить нас с нашей слабой верой. Вера, несмотря ни на что, остается – как в Церкви, так и в нашем совершенном существе – даром, которым Господь, друг людей, наделяет все народы, никого не считая плохим. Но мы должны сделать над собой усилие для того, чтобы понять настоящие потребности нашего времени, для того, чтобы служить тем, кому трудно, применяя те дары, которые все христиане получили при крещении; для того, чтобы мы поистине стали рабами Божиими, став настоящими слугами наших ближних – наших братьев, терпящих лишения. В смирении, в чистоте сердца, в кротости и справедливости, как того требуют от нас заповеди блаженства.

Итак, мы, православные, находимся здесь, на этой земле, в большинстве. Прекрасно. Но разве этого достаточно? Как дать нашему народу духовное образование? Катехизация в нашей Церкви предназначена не только для детей, молодежи и «оглашенных» – людей, готовящихся принять крещение. Вся паства, независимо от возраста, должна иметь возможность учиться, в том числе и постоянно учиться самостоятельно. Наше духовенство должно непрестанно заботиться о духовном совершенствовании, а не ограничиваться ритуалами или какой-либо одной книжкой, которую можно использовать в экстренном случае. У нашей паства нет богословского образования. Наши лакуны в этой области гораздо серьезнее, чем мы замечаем в повседневной приходской практике. И это проявляется не только в приходах, но и вне приходов. Слово, которое мы обычно проповедуем, это не катехизация и не богословие, а просто морализаторство и пуританство, чуждое православному «этосу», иногда противоречащее учению нашей Церкви. Мы можем заметить это за

некоторыми представителями духовенства и приходского правления, за теми, положение которых предполагает, что они являются членами Тела Христова. Мы видим это на основании некоторых предпринятых ими шагов по уходу за нашей собственностью. Более того, некоторые священники обходятся с приходом так, будто это их личное имущество, результатом чего оказывается отделение прихожан от участия в жизни Церкви как целого.

Единство Церкви – это бесценное сокровище, о котором мы должны непрестанно заботиться, беречь его как зеницу ока. Раскол – это пощечина Христу. Раскол – это смертельная рана на Теле Христовом – Церкви. Отщепление от Церкви означает трагическое замыкание в себе, результатом которого будет духовное удушье, так как при расколо отколовшиеся от Церкви больше не дышат общим воздухом, не разделяют его с другими. Раскалывать Церковь, значит уничтожать созидательный труд Бога, ибо раскол возможен только от злобы и ненависти. Каждый член нашей маленькой по численности, но великой по количеству мучеников Церкви обязан делать все для сохранения единства Церкви. Во-первых, единства паства со своим епископом, а во-вторых, единства епископов в Священном Синоде под внимательным и любящим взглядом архиепископа – митрополита. Только так Эстонская Апостольская Православная Церковь способна пропускать день за днем свет Христов через себя в общество, которое Бог нам доверил. Вот дело для православного христианина, а не дела сатанинские: ложь, пустословие, распространение слухов и клевета.

Если наши приходы хотят разделяться, они должны открыть двери для всех, независимо от их возраста. И особенно для молодежи. Вместо того, чтобы пытаться любой ценой открывать воскресные школы (не то, чтобы они мне не нравились), разумнее было бы лучше организовать в рамках приходской жизни участие в ней детей, подростков и молодежи, принять их в лоно Церкви, особенно во время богослужений, чтобы они видели, как мы рады и горды, что они теперь вместе с нами.

Приход – это высшая и совершенная поддержка семьи и семейных ценностей в духе истинной свободы и любви. Поддерживая семью такой, как Бог ее сотворил и передавал нам из поколения в поколение, а не семью, которая держится на новых, рожденных в современном мире моделях, в которых застряла

Foto: Геннади Баранов

часть общества. Семья существует в приходе, где люди всех возрастов не ждут, что им опять преподнесут очередной урок, но вступают в истинное общение, ждут ответов на свои вопросы, ждут того, что их проблемами будут заниматься с уважением и вниманием.

В конце концов, приход – это место, где общие поддержка и утешение для каждого отдельно взятого прихожанина – обычное дело. Ибо только приход, для которого евангельское единство не пустое слово, может расти и развиваться. Это большое счастье, что в нашей Церкви есть такие приходы. Еще большим счастьем было бы, если бы их количество с годами только возрастило, чтобы для кого-то не оказалось бы слишком поздно.

Наша молодежь – настоящее багатство Церкви. В мире, который непрестанно изменяется на полной скорости, молодежь – это наши послы в обществе, и наша обязанность – обеспечить им возможность со всей серьезностью исполнять эту роль. Церковь как целое нуждается в их воодушевлении и энтузиазме. Если мы, к своему несчастью, упускаем из вида тот очевидный факт, что нам жизненно необходимо присутствие молодежи среди нас и духовное и церковное внимание, которое мы должны им оказывать, то для кого же мы создаем приходы и заботимся об их процветании?

Мы живем здесь не одни, как отшельники в пустыне. Поэтому мы обязаны создавать гармонические отношения не только со своими братьями из русской православной общины Московского Патриархата, но со всеми местными христиански-

ми конфессиями. Наша обязанность – сделать все для того, чтобы диалог между христианами развивался на каждом уровне, чтобы учиться лучше узнавать и ценить друг друга; чтобы смело действовать в евангельском духе, что однажды приведет нас всех, крещенных во Христе, к одной чаше. Во всяком случае именно таково было значение того исторического события, которое мы совершили вместе с лютеранской церковью, когда на протяжении двух лет вели дискуссию о божественной литургии, итоги которой были представлены широкой общественности в конце апреля текущего года, что было освещено СМИ.

Более того. На этой земле живут не только христиане. Многие другие люди, которые не обязательно разделяют наши религиозные убеждения, находятся в поиске Бога. Не бойтесь встретиться с ними, если они этого хотят, обмениваться мыслями с ними при условии, что это будет происходить в духе взаимного уважения и внимания. И, наконец, я хочу сказать еще о некоторых вещах.

Первая из них – возрождение монастырской жизни в нашей Церкви после затишья длиною в полстолетья. Наши сестры в Ревомяэ своей смиренной и постоянной ревностью по Бозе преподали нам урок: если у человека есть вера, он рискует не тем, что путь, по которому он идет в Церкви, станет невозможным, но тем, что сама невозможность станет путем, по которому можно идти до конца. Через наших сестер благодать Божия изливается на всех нас и на всю Эстонию. Я благодарю их от всего сердца! Я хотел бы еще добавить, что без монастырской жизни Православная Церковь рискует по-

терять свое духовное содержание. Ни для кого не секрет, что общее направление в нашей Церкви – это путь аскетический. Аскетика, которая с точки зрения возвращения к корням нашей жизни во Христе, есть огонь и вода, а залогом и стержнем ее являются монахи и монахини, подвизающиеся в монастырях.

Во-вторых, Господу было угодно, чтобы я смог разделить с вами великую радость – празднование 90-летней годовщины автономии нашей Церкви в том же году, в котором исполняется 50 лет моего духовного служения. За все те годы, что я прожил рядом с вами, мне выпало пережить множество счастливых моментов. Когда я служу вместе с вами божественную литургию, когда вы принимаете меня в своих приходах, когда родители протягивают мне для благословения своего ребенка, когда я путешествую по Эстонии и вижу все те чудеса, которые Бог совершил для этой страны... За все это я бесконечно благодарен Всевышнему и не перестаю благодарить Его, пока Бог определил мне жить среди вас, вместе с вами, для вас. У вас же я прошу молитв о том, чтобы Бог простил мне мои грехи, слабости и незавершенные дела; чтобы Он укрепил меня при исполнении моей задачи; чтобы Он и впредь поддерживал и утешал меня, как Он всегда это делал; и самое главное, чтобы Он помог мне любить вас и молитвенно носить в сердце своем день и ночь, сегодня еще больше, чем вчера, а завтра больше, чем сегодня. Я знаю, что бывали минуты близкие к отчаянию. Но не из-за недостатка смелости, не от разочарования или безнадежности. Скорее это так, что человек как целое во мне в доверии протягивает руки к благому Госпо-

ду, чтобы доверить Его нежной заботе всех тех, кто поручен мне под опеку. Это были не стоны, но слезы радости и боли. Слезы боли, потому что наша жизнь в этом мире подобна кораблю, который проходит свой путь по грозному и бурному морю, кораблю этому угрожают многочисленные опасности, с которыми нужно неустанно бороться. Слезы радости, потому что сквозь густой мрак ночи уже пробивается сигнал мирного и гостеприимного маяка Царствия Небесного. И с преисполненным благодарности к Всевышнему сердцем я ловлю себя на мысли Иова: «Я слышал о Тебе слухом уха; теперь же мои глаза видят Тебя» (Иов 42, 5).

Мои дорогие друзья, духовные чада Церкви!

Я призываю всех вас, как паству, так и паstryрей, радостно и с обновленным духом встретить нашу 90-летнюю годовщину! Помолимся, чтобы Господь Победитель вошел в сердце мира повсюду, где мы служим Ему с верностью, верой и полной отдачей. Помолимся также, чтобы Пресвятая Пречистая Дева Мария – Матерь Божия – и все эстонские новомученики простирали свой покров над нашей Церковью, чтобы онаостояла нерушимой и непокоренной крепостью до конца времен.

Благодарю вас!

† Стефан,
Митрополит Таллинский
и всея Эстонии

Синодальные известия

Очередные заседания Священного Синода прошли в этом году 27 марта и 29 мая.

На заседаниях преосвященные члены Священного Синода представили обзор епархиальных событий и обсудили связанные с церковной жизнью вопросы. На мартовском заседании установили приорите-

ты деятельности в рамках государственной программы «Сохранение и развитие храмов» по ремонту церковных зданий, принадлежащих ЭАПЦ, кроме того, обсудили темы подготовки к предстоящему визиту Святейшего Вселенского Патриарха Варфоломея, организации международного молодежного лагеря в Вярска и осуществления календарной реформы. Среди прочего, рассмотрели проект ново-

го интернет-сайта ЭАПЦ и выдали разрешение одному из священников работать за границей, а другому священнику продолжить обучение в Тартуском университете.

На заседании 29 мая председатель литургической комиссии Священного Синода, преосвященный епископ Тартуский Илья, представил новую редакцию служебника. Также обсудили возможности сотруд-

ничества Свято-Платоновского семинара и Богословского института ЭЕЛЦ, проект образовательной платформы ЭСЦ, основания для заводов, вопросы унификации богослужения, возможность и уместность принадлежности православного духовенства и мирян к различным орденам и организациям.

Священник Тихон Таммес,
секретарь Священного Синода

Обращение Священного Синода к членам Церкви

Священный Синод ЭАПЦ на очередном заседании 29 мая 2013 г. обсудил возможность и уместность принадлежности членов Церкви к различным орденам и организациям. В результате обсуждения Священный Синод постановил, что поскольку Церковь как ин-

ституция, основанная Господом Иисусом Христом, исходя из богочеловеческой природы и задач для спасения рода человеческого, выходит далеко за пределы любых других, учрежденных человеком, объединений и организаций, то не уместно православному христианину состоять в каком-либо ордене, корпорации и другом подобного рода объединении, за исключением тех случаев, когда они основаны Православной Церковью или их деятельность одобрена

Православной Церковью. В то же время, прежде вступления в какое-либо общество или добровольное сообщество, следует всесторонне рассмотреть внутреннюю необходимость этого, цели и уместность для члена Церкви и обратиться за благословением к местному епископу. В то же время духовенству Православной церкви запрещается входить в какие-либо объединения и организации без предварительного согласования с епископом. Также духовенству за-

прещается входить в какие-либо партии и избирательные союзы и выставлять свою кандидатуру на выборы как в местное самоуправление, так и в Рийикогу. Священный Синод призывает всех членов Церкви внимательно отнестись к своей общественной деятельности, не забывая, что этим они свидетельствуют о Христе и Его Церкви (ср.: Мк. 8, 38), не умаляя имени православного христианина, дабы люди, видя это, прославили «Отца вашего, иже на небесех» (Мф. 5, 16).

Зарубежные новости

Фото: Андреас Омис

Зарубежные новости

Священник Захария Леппик

Турецкая полиция предотвратила покушение на Вселенского Патриарха

КОНСТАНТИНОПОЛЬ, 10 мая, Reuters – Турецкая полиция раскрыла план покушения на Его Святейшество Вселенского Патриарха Варфоломея I и взяла его под усиленную охрану.

Пресс-секретарь Патриарха Досифей Анагностопулос сообщил, что Патриарх не получал никаких прямых угроз, а узнал о заговоре из турецких СМИ и полиции.

По сведениям турецкого телеканала NTV, в настоящее время задержан один подозреваемый в подготовке покушения. Основанием для его задержания стало полученное прокуратурой анонимное письмо, в котором излагался план убийства.

Заговорщики намеревались убить Патриарха Варфоломея 29 мая, в 560-ю годовщину падения Константинополя и превращения его в столицу Османской империи. Обстоятельства готовившегося покушения расследует прокуратура Анкары. По данным, полученным полицией, у арестованного должны быть еще как минимум двое сообщников. Их розыск продолжается.

Христиане являются в Турции религиозным меньшинством. По официальным данным, в стране с населением в 76 миллионов человек проживает всего 100 тысяч христиан. Это становится причиной конфликтов на религиозной почве, жертвами которых периодически становятся священнослужители. В частности, в 2006 году турецкий подросток убил католического священника в Трабзоне. Еще одного священника убили в 2010 году на юге Турции. По версии следствия, преступление совершил водитель священника.

Патриарх Иоанн X и кардинал Ар-Раи призвали не вмешиваться в конфликт в Сирии

БЕЙРУТ, 13 июня, SANA – Патриарх Маронитской церкви Антиохии и всего Востока, кардинал Башар Аб-Раи и Патриарх Православной церкви Антиохии и всего Востока Юханна X Языджа призвали все внешние стороны прекратить вмешательство во внутренние дела Сирии.

Патриархи Ар-Раи и Языджа заявили, что испытывают боль за происходящее в Сирии. Они обратились с призывом ко всем региональным и международным игрокам прекратить участие в сирийском кризисе и его дальнейшее разжигание, а делать все ради восстановления мира и сохранения исторической и цивилизационной роли САР.

Патриархи подчеркнули необходимость политического урегулирования кризиса путем диалога и заявили, что необходимо прекратить противостояние, чтобы поощрить сыновей единой Родины, которые должны жить вместе под руководством власти, которую они выберут сами без вмешательства извне.

Религиозные деятели потребовали от похитителей митрополита Православной Церкви Алеппо и Искендеруна Пулоса Языджа и митрополита Сиро-Яковитской Церкви Алеппо Юханны Ибрагима освободить их и всех граждан, похищенных в Сирии, во имя ценностей свободы и гуманизма.

Под омофором сербского Патриарха проведена конференция к 1700-летию Миланского эдикта

БЕЛГРАД, 5 июня, ОСР – По благословению Его Блаженства, Патриарха Сербии Иринея, в третьем по величине городе Сербии – Нише – состоялась международная научная конференция, приуроченная

к 1700-летию Миланского эдикта о религиозной терпимости.

Организаторами конференции выступили Нищий центр богословских исследований, Институт православных исследований университета Кембридж, Центр славяно-византийских исследований имени Ивана Дуйчева при Софийском университете, Фессалоникийский институт богословских исследований и кафедра истории философского факультета Белградского университета.

Центральными темами трехдневной конференции были раннее христианство, отношения святого императора Константина и православных христиан. По материалам 92 докладов конференции был издан двухтомный сборник трудов на двух языках

В 313 г. по Р.Х. императоры Константин и Лициний подписали общую прокламацию, на основании которой христиане Рима получили свободу публично исповедовать свою веру. Христиане получили равные права с представителями других религий.

В Греции встретились представители православия и иудаизма

Салоники, 12 июня, ОСР – В Салониках состоялась встреча представителей православия и иудаизма, на которой присутствовали духовные лица, учителя и чиновники.

Были затронуты вопросы о связующей роли религиозных ценностей в защите окружающей среды и о растущем во всем мире антисемитизме.

Организаторы диалога – Вселенский Патриарх, отдел по вопросам религиозных и культурных отношений Греции и Иудейский комитет по межрелигиозным консультациям.

На встрече присутствовало 40 православных и иудейских духовных лиц и ученых со всего мира. В мероприятии принимали участие также мэр Салоник Яннис Бутарис, митрополит Фессалоникийский Анфим и президент еврейской общины города Салоники музыкант Давид Шалтиэль.

Православную делегацию возглавил митрополит Галльский Эммануил, иудейскую делегацию – руководитель Иудейского комитета по межрелигиозным консультациям (IJCIC) Лоуренс Шиффманн. Обе делегации, вспомнив о солидарности православных и иудеев во время II Мировой войны, попытались найти возможности для выражения этой солидарности сегодня – во все более тревожной обстановке в мире.

Собравшиеся вспоминали о том, что Его Святейшество Вселенский Патриарх Варфоломей объявил текущий год годом всемирной солидарности. В совместном коммюнике

подчеркивается, что в трагическом положении современного мира, как в отношении проблем окружающей среды, так и в отношении политических и социальных проблем, мы все более нуждаемся в межрелигиозных консультациях.

Копты перебираются из Египта в Грузию

ТБИЛИСИ, 12 июня, ОСР – Подвергаясь все большему давлению в Египте, копты – представители одной из самых древних ветвей христианства – начинают перебираться в Грузию, оплот православия в Закавказье.

С момента отстранения от власти в 2011 году экс-президента Хосни Мубарака в Египте нарастают ожесточенные столкновения между коптами и мусульманами. Многие христиане предпочитают, по имеющимся сообщениям, уехать из страны, чем постоянно подвергаться преследованиям и дискриминации.

По словам коптов, причисляющих себя к православным христианам, на данный шаг их подвигло богатое православное наследие Грузии – восточное православие установилось здесь в IV в.

По данным агентства развития государственных сервисов при министерстве юстиции, ведающего

вопросами народонаселения, в настоящее время на территории Грузии проживает порядка 2,5 тысяч египетских коптов. Большинство из них прибыли в страну в этом году и проживают в столице Грузии Тбилиси; еще несколько сотен поселились в нескольких часах езды к западу в парламентской столице Грузии, городе Кутаиси. Центральным местом сбора для представителей коптской общины стала католическая церковь в центре Тбилиси.

В ближайшем будущем в Грузию могут перебраться много других египетских коптов, прогнозирует отец Иоанн из египетского монастыря св. Антония, прибывший в Грузию в мае месяце. Для Коптской православной церкви уже приобретен участок земли на окраине Тбилиси, добавляет он.

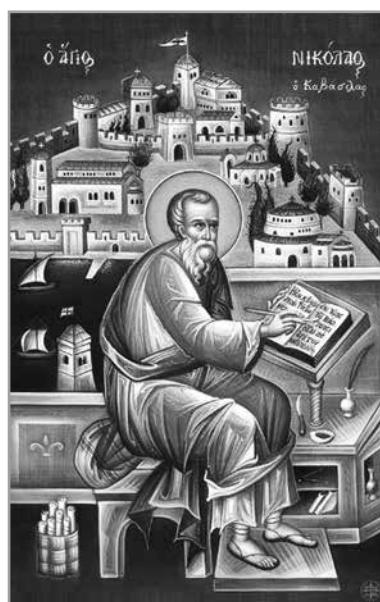
Однако не все оказалось так просто. Копты причисляют себя к православной ветви христианства, а вот руководители Грузинской православной церкви – нет. Две эти церкви разделяют теологические разногласия, объясняет отец Иаков Чичилидзе, профессор духовной академии Грузинской православной церкви. «Вот почему они даже не могут отправлять молитвы в наших церквях», – поясняет он, добавляя, что в отношении самих коптов церковь «ничего не имеет против».

Копты, без сомнения, знающие о такой точке зрения, тем не менее хотят, чтобы Католикос-Патриарх всея Грузии Илия II благословил строительство их будущего храма, отмечает отец Иоанн. Пока этот вопрос не решен. По мысли отца Иоанна, предстоятель Коптской православной церкви папа Тавадрос II может нанести визит в Тбилиси для обсуждения с патриархом вопроса об открытии коптской церкви.

Но если по аспектам религиозной доктрины точки соприкосновения и будут найдены, то остаются еще отдельные светские вопросы, вызывающие шероховатости. Как объявила министр юстиции Тса Цулукиани, правительство планирует пересмотреть либеральный визовый режим Грузии. В этом году были отклонены уже 290 заявлений на выдачу визы и 300 просьб о предоставлении вида на жительство.

Многие копты приезжают в Грузию всего на несколько недель, чтобы определиться, как можно здесь открыть бизнес, и посмотреть, можно ли перевозить сюда семью. Многие из этих людей – торговцы, сетующие на небольшой грузинский рынок. Хотя копты и с одобрением отмечают простоту процесса открытия бизнеса в Грузии и отсутствие коррупции, большинство утверждает, что они здесь практически ничего не зарабатывают.

Катехизация

Семь слов о жизни во Христе Св. Николай Кавасила

(начало в № 61
газеты «Metropoolia»)

Таков дар воскресения, ибо не в нашей воле состоит не родиться и после смерти воскреснуть ли опять или не воскреснуть. А что зависит

от хотения человеческого, то есть избрание добра, отпущение грехов, исправление нрава, чистота души, любовь, – наградою за сие служит последнее блаженство. А получить его или удалиться от него в нашей власти, почему желающим можно, а не желающим как возможно наслаждаться сим? Ибо нельзя хотеть против воли и быть принуждену к желанию, особенно же по следующей причине. Ибо поелику один Господь освободил естество наше от тления, душу от греха, одно – тем, что соделся перворожденным из мертвых, другое – тем, что предтечою о нас вошел во святая святых, так как он умертвил грех и примирил с нами Бога и средотечение разрушил и за нас посвятил Самого себя, да и мы будем священны воистину. Ясно, что одни по праву освобождаются от тления и греха, которые сообщаются с ним желанием и естеством в одном отношении как люди, в другом как возлюбившие явление его и страсть, повинующиеся велениям его и возжелавшие того же, что он. А которые одно имеют, а другое не получили – людьми случилось им быть, а веровать во Спасителя во спасение и сообщаться с Благим волею им не случилось, сии поелику отступили

разумом, естественно должны быть лишены отпущения грехов и венцов правды, а получить им оную свободу и воскреснуть нет уже препятствия, так как они имеют то же естество, какое и человек – Христос. Ибо Крещение есть причина только божественной жизни во Христе, а не просто жизни. Ибо просто бессмертную жизнь одинаково доставляет всем Христова смерть и воскресение. Посему воскресение есть дар общий все людям, а отпущение грехов и венцы на небесах и Царство получают только те, кои оказывают вспомоществующее содействие, кои здесь располагают себя так, какими нужно быть для оной жизни и брличного чертога. Они рождены вновь потому, что от нового оного Адама сияют добротою и сохраняют красоту, которую даровала им купель, потому что он красен добротою паче всех сынов человеческих (Пс. 44:3), и голову держат прямо, подобно олимпийским борцам, потому что он есть венец; имеют они слух, потому что он – Слово; имеют очи, потому что он – солнце; имеют обоняние, потому что Жених есть миро и миро излиянное; честны же они и в одеждах ради брака. Да будет! Это же ведет и к другому вопросу,

нас природа, не можем разрушить ни одной, тем менее можем разрушить ту, которую непосредственно вложил в нас Бог, возрождая нас. Поелику и самое начальственное в нас, что не было бы оно, образует и влагает купель, будет ли то самозаконие разума и воли, или иначе как должно назвать то, чему покоряется всякая сила души и что управляет движением ее, но чего ничто не может подчинить и изменить: ни само оно себя, ибо лучше его нет ничего, и даже Богу не свойственно изменить его. Ибо у нас не отнимается ни один из данных даров, нераскаянна бо, – сказано, – дарования Божия (Рим. 11:29), и словом, будучи беспределен во благости, желает нам всякого блага и дарует, не нарушая самого существенного преимущества – нашего свободного произволения. Таково благо Крещения, Ибо не стесняет воли и не удерживает; но хотя оно и сила, однако пользующимся ею ничто не препятствует оставаться лукавыми, как обладание здоровым глазом не препятствует жить во тьме желающим сего, и это очевидно само собою, ибо ясными свидетелями служат те самые, кои после того уже, как омылись и получили от Крещения все, впали в крайнее нечестие и злобу. Посему, так как не отнимаются силы, вложенные при втором создании, священник не омывает, как не имеющих в том нужды, а помазуя, сообщает им духовную благодать благочестия и страха Божия и любви и тому подобное, что может оживить в них прежнюю волю. Ибо такие дары сообщает миро приемлющим его. О сем довольно, пропустим же слово на дальнейшее.

Из сказанного очевидно, что возрожденные Крещением живут жизнью Христовою. Что же такое жизнь Христова, то есть, что за расположение души, которое получается в Крещении и которым омытые сообщаются с жизнью Христовою, это еще не ясно; большая же часть сего выше разумения человеческого. Ибо это есть сила грядущего века, как говорит Павел (Евр. 6:5), и приготовление к оной жизни. Не выходя на свет, нельзя узнать достоинства глаз и приятность цветов; и спящим, пока они спят, нельзя знать о делах бодрствующих: подобным же образом и касательно новых членов и сил, которыми вполне воспользоваться можно только в будущей жизни, нельзя в настоящей жизни узнать, какие они и какая в них красота. Ибо для сего нужно, чтобы красота соответствовал и свет. И то, что мы члены Христовы, есть дело Крещение, а светлость членов и красота их состоит в главе; явно, что не хороши члены, если не соединены с главою. Глава же сих членов скрыта в настоящей, а явится только в будущей жизни, тогда и члены воссияют и откроются, поелику воссияют вместе с главою. Указывая на сие, Павел

говорит: умрите, и живот ваш сокровен есть со Христом в Бозе; егда же Христос явится живот ваш, тогда и вы с ним явитесь в славе (Кол. 3:3-4). И блаженный Иоанн: Не у явися, что будем; егда же явится, подобии ему будем (1Ин. 3:2). Посему в совершенстве познать силу жизни сей невозможно даже и для самых блаженных, но по большей части и они сознаются, что не знают ее, а познают только в гадании, в зерцале, отчасти, а что могут познать, того не могут изъяснить никаким словом. Но ощущение сего и познание хотя и возможны для чистых сердцем, но невозможно найти такого слова или речи, которое бы соответствовало познанному, и для незнающих была знаком блаженного расположения души. Ибо это есть то, что слышал апостол, будучи восхищен в рай и до третяго небесе, неизреченный, – говорит он, – глаголы иже не леть есть человеку глаголати (2Кор. 12:4). А что и познается и может быть сказано на словах и служит обнаружением жизни и сокровенного, это успехи принявших таинство, новый нрав омытых, кои сохранили свою степень; добротель их вышеестественная и превосходящая законы человеческие, которой не может произвести ни мудрость, ни подвиги, ни природа, ни иное что-либо из человеческого. Ибо иногда и душа устремляется к тому, чего и вообразить невозможно людям, а тело не поглощает ее желания, но предпринимает такие труды, каких желаает душа; но поелику силы души и тела ограничены, то всего труда не может вынести ни душа, ни тело, и случается, где и можно бы победить, душа отрекается и тело изнемогает. А блаженные оные души и тела ничего не удерживают, но какие бы ни видели они труды, каких бы ни изобретал свободный разум помыслов, все переносят и во всем мужественны и не скажем ли мы самого странного? Они и не переносят и нет для них нужды в мужестве. Ибо не надежде на высшие награды и лучшую жизнь презирают они жизнь настоящую, то есть не по решению некому и рассуждению дошли они до этого дерзновения и не против воли переносят, как больные переносят огонь или нож врача, но всего удивительнее то, что любят свои раны, любят свои труды, самую смерть считают вожделенной, хотя бы ничего и не было обещано впереди. Одни желали мечей, мучений и смерти и, испытав их, получали еще большее желание; иные восхотели вести скорбную жизнь, трудиться и жить без всякого послабления и своею пищею почитать то, чтобы умирать ежедневно, и тело содействовало сему и помогало подвизающимся против законов телесных. И таких не двое, не трое или сто, и не одни мужи и не возрастные только, но тысячи и множество, превосходящее число, и притом людей всякого возраста.

Это особенно ясно в мучениках. Ибо из числа их и те, кои были верующими прежде гонений, и те, коим Христос во время самых гонений давал истинную жизнь, единодушно обнаруживали перед гонителями веру свою во Христа и исповедовали его им и желали смерти и единогласно призывали мучителей и как бы на что-нибудь доброе одинаково устремлялись и женщины, и девы, и мужи, и дети, и люди всякого сословия и рода жизни. Ибо нужно прибавить и сие, потому что немало различий между людьми, ибо не одинаково переносит подвиги и труды тот, кто проводит жизнь трудовую, и тот, кто ведет роскошную жизнь, и на меч и смерть не одними и теми же глазами смотрит воин и человек придворный. Но ничто из сего не могло воспрепятствовать оному дивному влечению и не воспрепятствовало тому, чтобы все одинаково достигали высоты любомудрия, но поелику одна была сила, всех рождающая и творящая, то все достигли последнего предела добродетели, почтили благо и возлюбили его превыше законов естества, иные же ради него презрели и самую душу. Ибо и женщины театральные, и развращенные мужчины, и подобные сему люди принимали слово общего нам спасения и переменялись и преобразовывались, приходя в прекрасную стройность и так же тихо и так же легко, как бы переменив маску. Случалось, что получали совершенство и в сем лице многие еще не омывшиеся, которых, когда они еще не были крещены водою, крестил Сам Жених церкви. Многим посыпал он облако с небеси и воду из земли сверх ожидания и, таким образом крестил их, а большую часть воссоздал сокровенно. Ибо как лишение Христово восполняют члены церкви (Кол. 1:24), Павел или иной кто подобный ему, так нет ничего странного, если лишение Церкви восполнит глава церкви. Ибо если бывает нечто, в чем члены, по-видимому, помогают главе, насколько справедливее, чтобы самая Глава приложила то, чего недостает членам? Это так и бывает. Но нужно обратить слово к прежнему. Той силы, которая смела в дерзновении, пламенна в желании и могут наконец достигать того, чего возжелали, нельзя найти в природе человека и нельзя объяснить разумом, а так как она есть, то по необходимости нужно причиной сего почесть благодать Крещения, посему посмотрим, каким способом купель проводит в них сие.

Явно, что труды сии и подвиги оные предпринимают только любящие и что стрелы Христовы и любовь приводят их к сему новозаконию. А что служит причиной любви и откуда приняли огонь, о сем будем рассуждать теперь же. Ибо познание есть причина любви и оно рождает ее, и никто не может получить любви к благу, если не узнает, какую оно

имеет красоту. Поелику же случается иногда познать ее вполне и совершенно, иногда – несовершенно, то естественно и любви быть таковой же. И из прекрасного и благого что познается совершенно, то и любимо бывает совершенно и соответственно таковой красоте; а что не совсем ясно для любящих, к тому и любовь слаба. Итак, очевидным становится, что купель вложила них некоторое познание Бога и ощущение его и что ясно познали они добро и восчувствовали доброту и испытали красоты его. Говорю же, что научаемые совершеннее могут познать из некого опыта, нежели из учения. Ибо поелику у нас познание о предметах двояко: одно, которое человек приобретает через слух, другое, когда познает сам собою, – первым способом мы не обнимаем самого предмета, а видим его в словах, как бы в образе каком-либо и притом не в образе его собственного вида. Ибо в существующем невозможно найти во всем подобный ему образ, который для пользующихся им достаточен был бы к познанию его. А испытать самим значит встретиться с самым предметом, отчего здесь самый вид входит в душу и возбуждает желание, как след, соразмерный красоте. Так же, как теряется отличительный признак предмета, отчего он обобщается с другими, мы получаем неясный и смутный образ его и с ним соразмеряя стремление к предмету; посему не любим его столько, сколько он должен быть любим и не переносим столько, сколько он может действовать на нас (потому что мы не испробовали его вида). Ибо как различный вид существования каждого предмета влагает в душу различный помысел, так то же бывает и с желанием. Не то же ли бывает в нас и с любовью к Спасителю? Когда не будет открыто ничего нового и высшего, ясно, мы останемся при одних звуках, какие получили о нем, из коих можно ли познать его хорошо, когда нельзя найти ничего подобного ему, нет ничего общего между им и другими, никакого образца, с которым можно бы было сравнить его, ни того, кому он служит образцом – как же познать красоту его и возлюбить достойно сей красоты? А у кого есть таковое желание, так что они преступают пределы естества, желают и могут больше, нежели сколько свойственно желать людям, сих уязвил Сам Жених (Песн. 2:5; 5:8); Сам он показал очам их некоторый луч красоты. Ибо величина раны указывает на стрелу, а стрела – на уязвившего. И сим отличается Новый завет от Ветхого и в сем имеет преимущество, ибо тогда учили слово, а ныне Сам пришедший Христос неизреченным некоторым образом устроит и образует души людей.

РАЗМЫШЛЕНИЕ О ПРАЗДНИКЕ ПЯТИДЕСЯТНИЦЫ

Когда блаженные апостолы
собрались вместе,
содрогнулась горница от шума ветра.
И рая дуновение,
Признав тот дом,
Излило благоухание.
Возрадовались благовестники,
Проводники чужих
На пир Господень,
Где Человеколюбец
всех ожидает с нетерпением.

(Прп. Ефрем Сирин)

Прошло пятьдесят дней со дня Воскресения Христова. Как будто вчера это было. Как быстро летит время! Особенno благословенно это время, когда христиане переживают близость к ним воскресшего Господа, вспоминая Его неизъяснимые, но в то же время истинные, небесные, но в то же время будничные, духовные, но в то же время телесные явления Своим ученикам. Эта таинственная радость, это дыхание духовной весны превращается в нежное чувство разлученности при Его Вознесении, но в то же время исполняет верующего «облеченный высшей силой» тревожно-праздничным ожиданием.

Наконец, благословенный праздник наступил. Церковь украшена цветами и березовыми ветвями, напоминая нам о том, что дары Духа не остаются – или не должны оставаться – в нас бесплодными, но должны дать жизнь, произрастить изобильную, полную жизнь и красоту, как цветы снаружи, которые красотой

своей затмят и одеяния царя Соломона. На вечерне (обычно совершающейся сразу после литургии) мы читаем длинные коленопреклоненные молитвы и в праздничной радости возвращаемся домой. Особое пасхальное время закончилось, теперь начинаются обычные воскресные дни. Правда, сперва мы поминаем святых всего мира и местных святых, этих носителей даров Духа, которые у нас и по всему миру звали людей за праздничную трапезу Господню.

Но, наверное, мы покидаем этот праздничный период другими. «Видехом свет истинный, прияхом Духа небесного, обретохом веру истинную» – так мы поем, конечно, за каждой литургией, но вообще-то это песнопение Пятидесятницы. Мысленно мы обращаемся к двум событиям. К апостолам, собравшимся в верхней горнице, к Святому Духу в виде огненных языков, к великому событию – рождению Церкви. В то же время мы мысленно обращаемся к собственному первому духовному опыту, к прикосновению божественного огня, уязвившего нас. И к печати дара Духа Святого, которая и нам дана в святом миропомазании. Быть может, мы не очень ее чувствуем. Быть может она тлеет, как огонь под пеплом. И для некоторых это, возможно, и к лучшему, потому что многие легко ошибаются, находясь во власти чар поверхностного духовного опыта, не умея различать дары Божии, собственные душевые силы и дьявольскую прелесть. Это различение, рассудительность приходит с большим духовным опытом, с помощью и советами наставников и постоянной молитвой.

Без этого и дары Духа не станут для нас живыми, а если и станут, то лишь на некоторые особые моменты. Дары Духа – это то, что дается даром, не зависит ни от одного правила, то, что мы не можем сами по себе удержать. Это одна сторона дела. Но с другой стороны, благовонные цветы даров не раскроются в нас, если почва не была подготовлена, ростки не политы, если мы не ждем того момента, когда цветок распустится, напряженno, со всем вниманием. Господь хочет всем спастись и в разум истины прийти. Он стучит в двери не время от времени, не иногда, не случайно, но постоянно. Многое зависит и от нас: откроем ли мы Ему двери, пустим ли мы Его Дух веять в нашей скромной келье. И все это требует не минутного решения, но постоянного труда, ибо сколько вокруг всего того, что нас уводит в сторону, раздирает на части! Сколько сомнений, греховных страстей, соблазнов мира, как часто мы увязаем под грузом житейских забот, неразберихи, уныния и не можем двигаться дальше!

Но мы знаем, мы должны себе напоминать, что Дух и Его дары есть, что они ждут за дверьми, точнее, в нас самих. Из угольков при желании можно раздуть огонь, семя в сухой земле при заботливом уходе может пустить росток, душное помещение можно проветрить, навести там порядок и вычистить. Тот Самый Дух, который был излит на апостолов, не кончился в мире. Его дары никогда не иссякнут. Даже немного приоткрыв свою дверь, даже немного оживив свой дух, мы сможем почувствовать первые Его дары в себе. И, почувствовав, начнем ис-

кать этого больше, чем чего-либо другого в этом бренном мире. Ибо отупление от пустоты этого мира, пресыщенность греховной жизнью, страх смерти часто становятся силой отталкивания для духовной жизни. Если все это станет отрицанием, станет поводом избавиться от угнетенности падшего естества. В то же время дары Духа – это нечто иное, нечто позитивное, приобщение к новой жизни, сопричастность к Царству Небесному, истинное общение, хотя и в ограниченном виде, настолько, насколько это возможно в этом мире. Поэтому благодать – как капли воды для жаждущего, как хлеб для алчущего, как луч света для седящего во тьме.

Ухватимся же за это, будем раздувать этот огонь постоянной молитвой, участием в церковных таинствах и делами любви и милосердия. Тогда угли превратятся в мощное пламя, тогда это дуновение станет шумным ветром, который очистит нашу верхнюю горницу от пустоты и суетных устремлений. И если мы вдруг будем падать, охладеем, на какое-то время ступим на другой путь, заблудимся, у нас все-таки останется этот опыт, это прикосновение Духа, и мы всегда сможем, когда пресытимся мирской пищей для свиней, снова вернуться к этому животворящему дыханию Духа.

Благословим же Отца, от Которого исходит Святой Дух и Чьим благоволением родилось все домостроительство благодати, Сына, Который обещал послать Духа ученикам и божественный Дух, Господа, Жизнодавца, всех просвещивающего и освящающего!

Церковная жизнь

Международный
молодежный лагерь
«ORTHOFEST»
25–28 июля, Вярска

Союз православной молодежи Эстонии рад объявить о проведении летнего молодежного лагеря 25–28 июня 2013 г. в Вярска и Саатсе.

В этом году наша церковь отмечает 90-летие автономии и в рамках этой важной годовщины мы устраиваем международный лагерь, где православная молодежь как с востока, так и запада сможет встретиться и познакомиться с Эстонской православной церковью и ее традициями, посещая храмы, лекции, спортивные и культурные мероприятия.

Всего ожидается около 100 участников из 10 стран. Заграничных участников будет около 50, в возрасте от 15 до 25 лет, местных ожидается примерно столько же.

СПМЭ покрывает транспортные расходы на месте, проживание, питание, экскурсии и участие в разных мастерских. Взнос для участников лагеря – 10 евро за каждое место – просим оплатить банковским переводом с указанием имени участника. Присоединившиеся позднее смогут оплатить взнос на месте наличными.

Ночевка – в школьном здании в Вярска. При желании во дворе можно устанавливать свои палатки. Просьба с собой взять спальные мешки и, по возможности, спальные маты.

О своем участии просим сообщить по электронной почте. Адрес – eoc@eoc.ee.

ЖДЕМ ВАС!

Дополнительная информация по телефону 660 0780 или мобильному телефону о. Иустина 5426786.

Реквизиты для денежных переводов
Eesti Õigeusu Noorte Liit
Danskebank 335762590002

ПРОГРАММА

Четверг, 25 июля

После обеда – прибытие в Вярска.

Автобусы:

Таллин – Вярска 8.45-13.15; 15.25-

20.30

Тарту – Вярска 11.50-13.15 ; 16.00-

17.45; 18.45-20.30

18.00 Приветствие, вступительные речи

19.00 Ужин

20.00 Молитвы

20:30 Лекция митрополита

Вечер знакомств

00.00 Отбой

Пятница, 26 июля

07.00 Подъем

08.00 Завтрак (для тех, кто не собирается причащаться)

09.00 Литургия в церкви в Вярска

13.00 Обед

14.00 Отъезд

Автобусы: Вярска – Тарту 16.34-18.15

Суббота, 27 июля

08.00 Подъем

08.30 Молитвы

09.00 Завтрак

10.00 Лекции, работа в группах

13.00 Обед

14.00 Мастерские, купание, футбол

19.00 Ужин

20.00 Дружеское общение

00.00 Отбой

Воскресенье, 28 июля

07.00 Подъем

08.00 Завтрак (для тех, кто не собирается причащаться)

09.00 Литургия в церкви в Вярска

13.00 Обед

14.00 Отъезд

Автобусы: Вярска – Тарту 16.34-18.15

ÕIGEUSU MUNKLUS PRANTSUSMAA LA FAURIE' KÜLAS

Tauri Tölp

18. mai öhtupoolik, lennuk maandub Marseille' lennuväljal. Pärast lühikest viibimist kodumaal võtab mind taas vastu tuttav prantslaslik miljöö. Kuid seekord on see teisiti: tuttavaid ja lähedasi ootava lääneliku rahvamassiga ei taha kuidagi sobida mees musta mungarüü ja metsiku habemega. Ta tertitab südamliku siirusega, juhatab mind oma autosse ning kuulsat Lõuna-Euroopa meremeestelinna seljataha jättet algab üle kahe tunnina sóit Prantsuse Alpide poole. Järgnevad kaks kuud saan elada koos ühtede väga teistsuguste prantslastega, mis nüüd, hiljem meenutades, oli ehk vaid kogukond, mis kõigest prantsuspärase mekiga tulevast taeva-riiki jäljendas.

Ma teen silmad lahti ning näen esimest korda koos päikesega kohta, mida pean nüüdseks oma ajutiseks koduks nimetama. 1000 meetrit kõrgust ning teravatipulised mäed, kus lumi ja tuul käsikäes jõulistantsu tantsivad, panevad mind taas ennast väksena tundma. Tean vaid seda, et olen saabunud La Faurie' Jumalaema uinumise mungakloostriisse – väksesse ja tagasihoidlikku kloostrikompleksi, mille rajajateks olid 1970-ndate alguses arhimandri Stefanus (praegune Tallinna ja kogu Eesti metropoliit) ning filosoofiaprofessor nimega Victor, kellest sai ka selle kloostri ülem, kuid kes on praeguseks haiguse ja vanuse tõttu andnud juhrolli nooremale. Kogu selle võimsuse ja ilu keskel taban end taas endale omase skepsisega mõtteis: „Kuhu ma ennast jälle vedanud olen? Munkade maailmanägemus on ju mulle teada igati äärimusliku ja fanaatilisena, peitudes pseudoalandlikkuse ja end teistest paremaks pidamise taha. Usku on neis kogukondades palju, kuid armastust otsi tikutulega taga.” Mu mõtte katkestab sama munk, kes mul ka lennujaamas vastas oli ning teatab, et kloostriülem võtab mu nüüd vastu. Ukse iguumeni ruumidesse avab mulle habemetu nolginäoga pikka kasvu nooruk, kellest sirge seljaga mööda kõnnin ning näen toa teises otsetas pika habemega vana meest, kellelt ka koheselt önnistuse vörten ning kelle kõrvale maha istun. Habemetu aga istub mingil imelikul pöhjusel sama ruumi kõige uhkema tooli peale ning hakkab minu reisi kohta päärima, peatselt jõuab mulle kohale, et too ukseavaja, kes mulle enamat kui kloostri kuuletuja ei paistnud, on hoopis kloostriülem. Mu nägu tömbub punaseks ning hakkan vabandama, sai ju kloostriülemast nõnda ülbelt mööda kõnnitud. Kuid habemetu mungakogukonna ülem, kelle nimi on Eelija, katsub mulle vastuseks hoopis käega oma siledat lõuga ning teavitab, et kui ta päike-seprillid ka ette paneks, näeks ta välja nagu ehtne pisikurategija. Meil kõgil tuleb kerge muie suule, sest selline näeks ta töepooltest välja, kuid meie õnnek selgitas isa Eelija, et paari päeva eest tuli ta silmaoperatsioonilt, mistöttu on tal ka õigeusu mungale harjumatu eksootiline välimus. Järgnevate kuude jooksul avastan selles esmapilgul möödakõnnitavas isikus niisuguse eheda sisemise vaimsuse, alandlikkuse, inimlikkuse ja tagasihoidlikkuse, mida vaid harva võib elu jooksul kohata.

Kaks järgnevat kuud võib kokku võtta ühe sõnaga ja selleks sõnaks on rütm. Just rütmiline

elu on see, mis võtab ära stressi ja mure homsees ning mis laseb inimesel sisemiselt ja vaimset kasvada.

Möödunud on kaks nädalat, olen justkui sõltlane, kes on jäetud näiliselt ilma kõigist ekspertsile vajalikest info- ja meebleahutuse vőimalustest. Käimas on intensiivne vőõrutzravi. Kuna enam pole vőimalust lämmatada end välise müraga, hakkab päev pääevalt pinnale kerkima kogu see maailm, mida on ehk terve elu välditud. Samal ajal juhtub mul käs olema mu esimene prantsuskeelne raamat, kus kuulus õigeusu teoloog Aleksander Schmemann nendib tōsiasja, et kõige parem viis võltida mõtteid Jumalast ning igavikulitest küsimustest, on lihtsalt rakkes olla. Ütlased, mis esimest korda ei tundu mulle enam teoreetilis-filosofilistena, vaid vägagi realsetena.

Avastades järk-järgult aina rohkem iseennast, avaneb mul vőimalus tundma õppida aina rohkem ka enda ümber olevaid vendasid. Üks huvitavamaid asju on kuulata nende mungaks saamise lugusid, aga ka pajatusi elust ja tegemistest enne seda, on ju enamik neist kasvanud täiesti tavalistes prantsuse perekondades. Söögitegemiselgi järgitakse eeskujulikult Prantsuse gastronomiat ning magustooidu asemel on

tihti juustovalik, mille kõrvale mekitakse täiuslikku Bordeaux' veini koos Bütsantsi liturgilise muusika ning freskodega, tundub töesti, et selle mäenõlva peal on ida ja lääss üheks saanud. Kuid kõige suurem üllatus kogu selle vaimsuse, tōsiduse ja vaikuse juures on ikkagi kloostriülem Eelija jalustrabav humorisoon, mis viib tihti lausa pisarateni. Veidral kombel ei ürita nad mulle iga päev töestada oma ingellikku pühadust, vaid oma siirast ja vigadega inimlikust, mis kujuneb paradoksaalsel kombel iseenesest pühaduseks ja kiituseks Issandale. On fantastiline märgata nende ebamugavustunnet, kui üritan neid enda arust õigustatult kellegi üle kohut mõistma, tundub, et nende armastus lubab vaid mõista ning aru saada, et selline see meie langenud maailm on, teisi me muuta ei saa, iseennast aga küll.

Olen nüüd tükk maad karvasem ning kloostrielu rütmiga harjunud. Ma saan juba justkui kõigest aru, ent kahjuks on see arusaam näiline. Mina olen siia tulnud eesmärgiga praktiseerida prantsuse keelt, aga siinsed püsielanikud, miks nemad siin on? Mis paneb inimest loobuma kõigest ja hakkama mungaks? Minu jaoks on see alati tundunud veider, ohtlik ja äärmuslik. Et mõista mingilgi määral seda mõistetamatut maailma, tuleb mul seekord kõrvale jäätta kõik stereotüüpide.

La Faurie' Jumalaema uinumise mungaklooster.

Fotod: Tauri Tölp.

tüübidi ja eelarvamused ning lihtsalt elada koos munkadega ühises palves ja hingamises. Selles kogemuslikus, kuid samas ka intellektuaalse dialoogis munkadega avan ma endas uue mõttelise peatüki teemal „Mida tähendab olla munk?”

Olla munk tähendab elada ja kogeda juba siin elus seda tulevat Issanda kuningriiki, mida teoloogias nimetatakse ka eshatoloogilise taeverigi eelkogemuseks. Kuid kui nüüd natuke mõtelda, siis mille poolest erineb see elu ühiskonnas elavate kristlaste elust, on ju meiegi keskne punkt armulauasalasus ning liturgiline elu, millega tähistame juba eelmaitsena taeverigi liikmeiks olemist. Aga kui sisult on kristlaste eesmärk üks, siis mis eelise annab munklus, kas askees ja kontsentreeritud palveelu aitab mungal saavutada lunastust paremini, kas meie pääsemine on üldse meie oma joududega saavutatav? La Faurie' munkade elu näitas mulle, et inimese põhiline kutsumus on olla Jumala kaastööline. Tuleb aru saada, et munklus ja askees on teoloogiliselt võimalikud vaid juhul, kui inimesele on jäetud vaba tahe oma lunastusele kaasa rääkida ning kus inimese pääsemine ei ole tehtud kohustuslikuks ega ka võimatuks. Õigeusu kirikus ei ole inimene loomuldasla patune, vaid kõigest patu ohver, kes on jäänud patust haigeks. Inimene on oma langenud seisundis ähmastanud tõe tundmise ega suuda ise teha vahet lunastusel ja hukatusel. Sellest haigusest ja ähmasusest ravib meid terveks vaid Jumal ning see võimalus on meile kõigile antud Issanda Jeesuse Kristuse ülestõstmises. See on pakkumine, mis on tehutud kogu inimkonnale ning just siin on igal inimesel vőimalik astuda suhtesse Jumalaga ning saada Tema kaastööliseks.

Mungad on selle põhimõtté kõige pühendumad väljendajad, nad on kui usu tippsportlased, kelle elu eesmärk on anda tunnistust nii oma ihu kui ka hingega kristliku maailma kõige fundamentalsemast põhimõttest, usust, et Kristuse lunastustöö ning elu Temas võidab ära patu ja kurja ning seda mitte alles tulevases taevariigis, vaid juba siin ja praegu.

Kuid kuna taevariik pole lõplikult veel saabunud, ei saa me kahjuks ka veel kõrvale vaadata väärastumistest. Munkluse ajaloos võib välja tuua kaks domineerivat väärnähtust: messalianism ja fanatism. Just nendes kahes kõrvalekalades puudub see, milleta kristlus ja eriti munklus olla ei saa ega tohi. Messalianism eirab täielikult salasuslikku kogukondlikku Jumala armu ja arvab, et lunastuse ning ühtsuse Jumalaga saavutab askeet ise oma joududega vaid läbi palve. Fanatism ajab üle ääre usku, ent ei mahuta sugugi armastust ja mõistmist.

Töelise munkluse ja kristluse tunnebki ära seal, kus tullakse armastuses kokku Kristuse armulauakarika ümber ning kus Kristuse ihu liikmetena saadakse salasuslikult osa armust, mille Jumal meile kõigile kingitusena on andnud.

Kuigi La Faurie' mungad elavad eraldatuna Alpides ning neil ei kai kuigi palju külalisi, jagavad nad oma armastuslikku ja kogukondlikku kogemust Kristusest kogu looduga.

Sellises vennalikus keskkonnas, kus puudus fanatism, tagaräkimine ja pseudoalandlikkus ning kus mungad ei pidanud ennast teistest pühamateks, paremateks ega erilisemateks, matsin minagi maha oma sisemise konflikti ning sõlmisin lõpuks kauaodatud rahu munklusega.